

# **Obec Selce**



## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce**

**Programovacie obdobie 2007 - 2013**

**2007**

**OBSAH**

<b>1. AUDIT ZDROJOV .....</b>	<b>3</b>
<b>1.1. CHARAKTERISTIKA OBCE .....</b>	<b>3</b>
1.1.1. <i>História obce</i> .....	3
1.1.2. <i>Prírodné pomery</i> .....	5
<b>1.2. OBYVATEĽSTVO .....</b>	<b>10</b>
1.2.1. <i>Demografická štruktúra obyvateľov obce</i> .....	10
1.2.2. <i>Vzdelanostná štruktúra obyvateľov</i> .....	13
1.2.3. <i>Nezamestnanosť</i> .....	13
<b>1.3. INŠTITÚCIE, SPOLOČENSKÉ ORGANIZÁCIE A SPOJKY .....</b>	<b>14</b>
<b>1.4. PODNIKATEĽSKÁ SFÉRA V OBCI.....</b>	<b>15</b>
<b>1.5. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA .....</b>	<b>16</b>
<b>1.6. SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA .....</b>	<b>19</b>
1.6.1. <i>Občianska vybavenosť obce</i> .....	19
1.6.2. <i>Sociálna sféra</i> .....	19
1.6.3. <i>Zdravotníctvo</i> .....	19
1.7. <i>Školstvo a vzdelanie</i> .....	19
<b>1.8. ŠPORT .....</b>	<b>20</b>
<b>1.9. KULTÚRA.....</b>	<b>21</b>
<b>1.10. ÚBYTOVACIE ZARIADENIA, STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY .....</b>	<b>22</b>
<b>1.11. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....</b>	<b>23</b>
<b>1.12. BYTOVÁ VÝSTAVBA .....</b>	<b>27</b>
<b>1.13. POENOHOSPODÁRSTVO A LESNÉ HOSPODÁRSTVO .....</b>	<b>28</b>
<b>1.14. SAMOSPRÁVA.....</b>	<b>29</b>
<b>1.15. PROJEKTY, KTORÉ BOLI REALIZOVANÉ PROJEKTY, KTORÉ SA REALIZUJÚ, PROJEKTY, KTORÉ SA PLÁNUJÚ REALIZOVAŤ A ICH ZDROJE FINANCOVANIA. ....</b>	<b>31</b>
<b>2. VÍZIA OBCE SELCE:.....</b>	<b>33</b>
<b>3. PRIORITNÉ ROZVOJOVÉ OBLASTI OBCE .....</b>	<b>34</b>
<b>4. SWOT ANALÝZY .....</b>	<b>35</b>
4.1. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA .....	35
4.2. SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO .....	36
4.3. ŠKOLSTVO A ŠPORT.....	37
4.4. KULTÚRA.....	38
4.5. CESTOVNÝ RUCH A PUBLIC RELATION .....	39
4.6. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ .....	40
4.7. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	41
<b>5. ZMÝŠLANIE OBYVATEĽOV OBCE .....</b>	<b>42</b>
<b>6. ZÁMERY A CIELE ROZVOJA OBCE V PRIORITNÝCH OBLASTIACH .....</b>	<b>46</b>
<b>7. ZABEZPEČENIE PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO, SOCIÁLNEHO A KULTÚRNEHO ROZVOJA OBCE SELCE.....</b>	<b>53</b>
7.1. FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PHSKR .....	53
7.2. MONITOROVANIE .....	56
<b>ZÁVER.....</b>	<b>57</b>

**Adresa: Obecný úrad Selce  
Selčianska cesta 132  
976 11 Selce**

**Telefón: 048/4181223**

**Fax: 048/4181235**

**Email: [starosta@selce.sk](mailto:starosta@selce.sk)**

**Web: [www.selce](http://www.selce)**

## Úvod

Dokument Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce s výhľadom do roku 2013 (PHSKR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý definuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce.

Program sociálneho, hospodárskeho a kultúrneho rozvoja obce Selce je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie pre čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov a iných zdrojov.

## **1. Audit zdrojov**

### **1.1. Charakteristika obce**

Obec Selce sa nachádza severovýchodne od Banskej Bystrice. Je súčasťou Banskobystrického samosprávneho kraja a okresu Banská Bystrica. Obec leží v Banskobystrickej kotline nad Selčianskym potokom. Nadmorská výška stredu obce je 421 m.n.m. Najnižšia nadmorská výška je 368 m a najvyššia 1045 m. Celková výmera katastra obce činí 1999ha. Priemerná hustota obyvateľstva je 103 obyvateľov na km<sup>2</sup>. Hustotou obyvateľstva sa radí medzi obce s vyššou hustotou.

Severnú vrchovinovú časť tvoria prvohorné zlepence, bridlice a arkózy, strednú časť dolomity a vápence. Juhovýchodná pahorkatinová časť je vytvorená tret'ohornými štrkmi. V chotári prevládajú rendziny a hnedé lesné pôdy.<sup>1</sup>

**Tabuľka č.1: Základná charakteristika obce**

Kód obce	508985
Názov okresu	Banská Bystrica
Názov kraja	Banskobystrický
Štatút obce	obec
PSČ	976 11
Telefónne smerové číslo	48
Prvá písomná zmienka o obci – rok	1222 <sup>2</sup>
Nadmorská výška stredu obce – v m	421
Celková výmera územia obce v ha v r. 2003	1999
z toho: poľnohospodárska pôda	1049
lesné pozemky	839
vodné plochy	6
zastavaná plocha	79

**Zdroj: Štatistický úrad SR**

#### **1.1.1. História obce**

Podľa samotného názvu obce Selce, ktorý je odvodený od staroslovenského termínu selo, Selce vo význame sídlisko, osada, jazykovedci historici kladú vznik tejto obce pred 10. storočie. Osídlenie sa tu rozvinulo pravdepodobne vďaka významnej komunikácii – v prameňoch označovanej ako Magna via, ktorá v rannom stredoveku spájala centrálnu oblasť Uhorska s Liptovom, Oravou a Poľskom. Na území dnešného Slovenska viedla cez Šahy, Krupinu, Zvolen a za Banskou Bytricou sa rozvetvovala. Jedna cesta viedla popri Hrone cez Slovenskú Lupču a potom údolím Vážnej k Hiadel'skému sedlu. Druhá cesta viedla ponad Selčiansky potok cez Selce, ďalej cez Priechod do Hiadel'skej doliny, kde sa obidve cesty spojili.<sup>3</sup>

V miestnej kronike sa uvádza:

Pôvodné sídlo Staré Selce sa rozprestieralo na močaristom mieste. Povest' hovorí, že sa prepadlo pod zem. Priamym dôkazom určitej katastrofy sú vykopávané rôzne predmety, nádoby i zvon v tvare mliečnika.

Územie okolo Seliec bolo obývané už pred našim letopočtom. Svedčia o tom rôzne archeologické nálezy. Na kopcoch nad dolinou stáli strážne veže a povyše Seliec

<sup>1</sup> 775. výročie vzniku obce Selce, Vydal OÚ Selce, 1997, s.4

<sup>2</sup> Mlíchová, M., Mlích, Š.: Selce 780. výročie prvej písomnej zmienky o obci, Vydal Obecný úrad Selce, júl 2002, s. 14

<sup>3</sup> www.selce.sk

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

prehistorický hrad zvaný „Hrádok“. Na tomto mieste sa našlo 120 strieborných mincí – rímskych, keltských a halštatských. V r. 1934 vykopali 43 strieborných mincí, zvaných denáre. Pochádzali z doby rímskej, čo je dôkazom, že v regióne období 1.- 2. stor. n. l. boli prítomné germánske a rímske vojská. Na denároch sú vyobrazení cisári: Hadrián, Antónius Pius, Marcus Aurélius, Didius Julianus, Trajan a iní. Nájdený poklad je uložený v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave, časť v Stredoslovenskom múzeu v Banskej Bystrici.

V literatúre sa spomína osídlenie aj pred naším letopočtom o čom svedčia pamiatky a „ľudí lužických popolnicových polí“, neskôr „púchovskej kultúry“.<sup>4</sup>

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1222 pod názvom „Omnes sancti de Zolli“. Avšak je isté, že v tom čase tu už bola fara i kostol postavený zásluhou zvolenského župana Donču.

Druhá správa pochádza z prílohy „Výsadnej listiny“ zo dňa 1.11.1340 vydané kráľom Karolom Róbertom s názvom „Szelcze“, ďalšia z kráľovskej listiny z r. 1406 „Zelcze“.

V darovacej listine pre Žigmundovu manželku kráľovnú Barboru zo dňa 24.5. 1424 možno nájsť pomenovanie „Zelce“, v listine z r. 1786 názov „Selec“.

Dnešný názov „Selce“ pochádza z r. 1808. Je úzko spätý s rodinou Seleckých. Jej príchod na Slovensko potvrdzuje listina z r. 1443. Vzdal ju kapitán Ľupčianskeho hradu Juraj Corbovijský, ktorý bol jeho dedičom a patrilo mu celé panstvo. Touto listinou daroval časť majetku správcovi usadlosti v Selciach „Matejovi Wajskovi“ (pristáhoval sa z obce Wajsko – stolica Bodrog). Rodina Wajsková dostala podľa majetku v Selciach i meno „Szeleczká“. Potomok Ján bol v r. 1648 majiteľom dolného mlyna.

Po rozpade majetkov Ľupčianskeho panstva v r. 1876 Uhorské ministerstvo financií pod č. 1416 rozhodlo, že Ľupčiansky a Selčiansky majer odpredajú za 37472 zlatých (nízka cena). Oba majere kúpila Slovenská Ľupča pre svojich občanov a utvorila „Účastníarsku spoločnosť“. Od nej Selčania kúpili svoj majer za 12500 zlatých a pozemky si rozparcelovali.

Významným obdobím pre občanov Seliec bola druhá polovica 19. storočia. V tom čase Slováci patrili do Uhorska pod maďarskú nadvládu. Z tých čias sa zachoval dokument, v ktorom jediné Selce so zo Zvolenskej župy poslali župnému zastupiteľstvu list, ktorým hájili Memorandum slovenského národa. Bolo to v r. 1861.

Ďalším dôležitým míľnikom v živote Seliec bol rok 1863. 31. mája 1863 sa uskutočnila veľká slávnosť na počesť 1000. výročia príchodu Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu. Táto slávnosť bola najväčšou manifestáciou na Slovensku za účasti biskupa Štefana Moyses. Pri tejto príležitosti bol pôvodne zasvätený kostol „Všetkým svätým“ zasvätený sv. Cyrilovi a Metodovi. Pri tej príležitosti boli v blízkosti kostola vysadené lipy. Do dnešných čias ostala len jedna, ktorá je pamätníkom tých čias.

SNP a obdobie 2. svetovej vojny zanechali stopy aj v obci. Občania aktívne podporovali partizánske hnutie – zásobovali a skrývali partizánov, vynášali zbrane, muníciu a potraviny na Prašivú. V r. 1994 za túto a inú odbojovú činnosť udelil prezident ČSSR obci „Pamätnú medailu“.

So životom Seliec sa spájajú mená významných osobností:

**Július Plošic** (1819 – 1899) národný dejateľ a ľudovýchovný pracovník, pôsobil v Selciach ako kaplán a farár v r. 1850 – 1864.

**František Šujanský** (1832 – 1907) – pôsobil v Selciach ako dekan od r. 1881 – 1907, zapájal sa aktívne aj do slovenského národného života. Bol to filológ, kňaz, národný buditeľ, kultúrny pracovník.

**Andrej Caban** (1813 – 1860) - kaplán, farár, národovec a organizátor matičného hnutia. Rodák zo Seliec.

<sup>4</sup> Mlíchová, M., Mlích, Š.: Selce 780. výročie prvej písomnej zmienky o obci, Vydal Obecný úrad Selce, júl 2002, s.10

**Anton Emanuel Timko** (1843 – 1903) - učiteľ, spisovateľ, redaktor.

**Mons. František Mesík-Vajda** (1880 – 1941) – rim.-kat. kňaz, rektor a hlavný diecézny škôldozorca v B.Bystrici, generálny vikár a kanonik sídelnej kapituly v B.Bystrici, prodirektor bohosloveckej akadémie, verejný činiteľ.

**Andrej Očenáš** (1911 – 1995) – hudobný skladateľ, pedagóg.

**Dušan Dobřík** (1935 – 1986) – pedagóg, kultúrny osvetový pracovník, riaditeľ DJGT v B.Bystrici,

**František Caban** (1937 – 1991) operný spevák

### **1.1.2.Prírodné pomery**

#### **Vymedzenie územia, geografická poloha**

Obec Selce sa nachádza severovýchodne od Banskej Bystrice približne 7 km Ako sme už uviedli, rozloha katastra je 1999 ha. Východným bodom je južný cíp katastra pri bezmennom potoku (označujeme ho Zábrež, podľa rovnomerného prameňa ležiaceho v jeho hornej časti pod Škradnom, potok je pravostranným prítokom Hrona, s ktorým sa steká poniže mosta v Šalkovej). Z tohoto bodu je východná hranica vedená lesom, súbežne s potokom Zábrež až po Škradno, kde sa v pravom uhle stáča na východ cez kóty 510 m a 494 m. Tu mení smer k severu, prechádza lesnými porastami a uzatvára tak priestor Dúbrava, uprostred s kótou 507 m. Ďalej pokračuje poliami až po štátnu cestu Selce – Priechod, SV od Brezín. Odtiaľ Komárnou dolinkou (suchá strž) až nad Úklady, kde sa napája na lesnú cestu sledujúcu hrebenok s kótami 634 m a 636 m, na ktorej sa stáča na západ a severozápad, aby viacmenej hrebeňom pokračovala kótami 528 m, 645 m, 750 m až po Hrádok (834 m). Ďalej vystupuje na kótu Roháčová (848 m) a pokračuje vrcholmi 907 m, 932 m 924 m až na hrebeň Starohorských vrchov. Tu sa stáča k juhu cez kótu 1007 m a k juhozápadu popri vrchole 1026 m až na Žiare (1045 m), kde dosahuje najvyšší bod katastra Seliec. Odtiaľ hrebeňom cez kóty 1007 m, 1008 m, 999 m, 1014 m, z ktorej schádza do sedla Šachtičky (920 m). Tu sa hranica stáča k východu a viac menej sleduje os doliny Nemčianskeho potoka, v smere k juhu až juhovýchodu, až po jeho sútok so Selčianskym potokom. Pod sútokom, v najnižšom bode katastra Seliec (368 m), sa hranica odkláňa k východu a cez vrchol Lazina (488 m) zostupuje do východzieho bodu.

Severná, najvyššie položená časť, patrí do Starohorských vrchov. Ich dolná, juhovýchodná hranica, vedie úpäťm Kajchiara a Starých Seliec. Južná časť územia je už súčasťou Zvolenskej kotliny, jej oddielu Bystrické Podolie a zaberá priestor Hrby-Breziny-Dúbrava-Brezina.<sup>5</sup>

- **Geologická stavba**

Súčasná krajina, vznikla predovšetkým ako výsledok zložitých horotvorných procesov alpínskeho vrásnenia, na rozhraní druhohornej a treťohornej éry dejín zeme. O geologickej stavbe selčianskeho chotára môžeme povedať to isté, čo sa hovorí o okolí Banskej Bystrice, tzn., že nesie typické črty stavby Západných Karpát. Okrajovo tu nachádzame kryštalinikum podložia obaleného mladoprvohornými a staro druhohornými usadeninami. Na ne boli nasunuté súvrstvia príkrovových jednotiek, spodnej krížňanskej a vrchnej chočskej. Po ukončení horotvorných procesov, v treťohorách boli čiastočne prekryté usadeninami treťohôr. Procesy rozrušovania, hlavne v štvrtohorách, zmenšili rozsah mladších usadenín, často ich obnažili až na podložie, alebo pokryli zvetraninami.

---

<sup>5</sup> Mlíhová, M., Mlíh, Š.: Selce 780. výročie prvej písomnej zmienky o obci, Vydal Obecný úrad Selce, júl 2002, s.86

Uprostred týchto hornín sa našli aj ložiská rúd, ktoré šírili meno tohto kraja vo svete. Sú spomínané medené rudy a nič nemení na fakte, že banské šachty a štôlne boli vyrazené hlavne v susedných obciach Špania Dolina, Staré Hory a pod. Banský revír presahoval aj na južnú stranu Starohorských vrchov. Miestne pomenovania ako „Šachtička“ alebo „Banské Lúčky“ sú toho dôkazom. Na ňom predpokladané, južné pokračovanie ložiska pokleslo. Možno je to aj nádej budúcich prospektorov, ako je uvedené už v spomínanej publikácii (s.89). Ako zaujímavosť autori spomínajú uránovú mineralizáciu v permských usadeninách v závere Selčianskej doliny – z rudných minerálov tu boli nájdené: uraninit, pyrit, chalkopyrit, tetraedrit, goethit, malachit, azurit, torbernit, a zeunerit. V hĺbke týchto súvrství sa nachádzali i menšie ložiská sadrovca.

#### • **Pôdne pomery**

Pôda je spojnicou medzi neživým prostredím, z ktorého minerálne látky uvoľnené z hornín prechádzajú do živých organizmov. Pôda tak sprostredkovane poskytuje obživu rastlinám a živočíchom a spoľahlivo udržiava, ako základná zložka, aj ekosystémy. Nakoniec, aj pre človekom obhospodarované ekosystémy je pôda rozhodujúci faktor ovplyvňujúci produkciu plodín a surovín.<sup>6</sup>

A území katastra obce Selce sa nachádzajú tieto pôdne typy:

**Litozem** – vznikla na zvetraninách karbonátových hornín, nachádzame ju napr. na svahoch pod Hrádkom

**Ranker** – je vytvorený na zvetraninách silikátových hornín s vysokým obsahom živcov (arkózy), vyskytuje sa v najvyšších častiach Starohorských vrchov, spolu s kambizemou.

**Rendzina** – vznikla na zvetraninách karbonátových hornín, patrí medzi najrozšírenejšie typy v selčianskom katastri, najmä na vápencoch krížňanského a chočského príkrovu.

**Luvizem** – je vyvinutá na treťohorných a čtvrtohorných usadeninách. Do územia zasahuje na juhozápadnom okraji katastra popri Nemčianskom potoku, nad sútokom so Selčianskym potokom.

**Kambizem** – plošne najrozšírenejší typ, v minulosti označovaný ako hnedá lesná pôda. Nachádza sa v najvyšších polohách od Šachtičky po Žiare, na horninách s vysokým podielom kremeňa a kremičitanov a potom na pliocénnych štrkových a štrkopieskových usadeninách JV od Hrbov po Lazinu a Breziny.

**Podzol** – vyskytuje sa v usadeninách v závere Selčianskeho potoka.

**Pseudoglej** – vyskytuje sa iba lokálne, iba na menších plochách mokradí, spolu s kambizemou pseudoglejovou, napr. západne od Starých Seliec.

**Fluvizem** – zaberá v relatívne úzkych dolinách iba menšie plochy v styku s kambizemou a luvizemou, na nive Selčianskeho potoka.

**Kultizem** - má formu záhradnú, terasovanú, rigolovanú .

**Antrozem** – z jej základných foriem najčastejšie je urbická (zastavaná plocha pôd) dominujúca v intraviláne. Formy závažková (žiaľ často spájaná aj s deponovaním odpadu), depóniová i haldová (napr. pod lomami) pôsobia v krajine skôr degradačne

Rôzne typy pôd odrážajú horninovú pestrosť, na nich vytvorené formy reliéfu, kolobeh vody v prírodnom systéme a tiež klimatické podmienky. Pôdy oživujú mnohé skupiny živočíchov, plniacich si svoju funkciu rozkladačov odumretej organickej hmoty, aby v kolobehu živín a energie uchovali vo vyváženosti a stabilite spolužitie s anorganickou prírodou.

#### • **Hydrologické pomery**

<sup>6</sup> Mlíchová, M., Mlích, Š.: Selce 780. výročie prvej písomnej zmienky o obci, Vydal Obecný úrad Selce, júl 2002, s.92



## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

Obcou preteká Selčiansky potok, ktorý je pravostranným prítokom rieky Hron a do ktorej sa vlieva v Senici, v riečnom kilometri 171,9. Pramení v Starohorských vrchoch pod vrchmi Jelenská skala a Žiare.

Riečna sieť je asymetrická, vyvinutá hlavne z pravej strany, kde príberá v riečnom kilometri 5,5 Lukačovský potok a tesne pod hranicou katastra obce svoj najväčší prítok Nemčiansky potok. Celková plocha Selčianskeho potoka je 26,24 km<sup>2</sup> a dĺžka toku 11,2 km. Potok opúšťa obec v riečnom kilometri asi 2,7 km, pred zaústením Nemčianskeho potoka. Po tento profil je plocha povodia 15,85 km<sup>2</sup>.

Priemerný ročný prietok je 216 l.s<sup>-1</sup>, teda z jedného km<sup>2</sup> tečie priemerne ročne za jednu sekundu vyše 13 l vody. 355-denný prietok, ktorý charakterizuje malé prietoky a jeho údaj je dôležitý pri ochrane množstva a kvality vody v toku je 50 l.s<sup>-1</sup>.

100-ročný prietok, teda prietok, ktorý sa vyskytne priemerne raz za 100 rokov a jeho údaj je dôležitý pri návrhu úprav toku, mostných objektov, teda pri ochrane obyvateľov a majetku, je 16 m<sup>3</sup>.s<sup>-1</sup>.

V dlhodobom priemere je najvodnejším mesiacom apríl, čo spôsobuje topenie zásob vody v snehovej pokrývke, najmenej vodnými v dlhodobom priemere bývajú mesiace január a september.

Maximálne okamžité prietoky sa najčastejšie vyskytujú na jar, ale najextrémnejšie hodnoty sa dosahujú pri privalových dažďoch. V obci bolo zaznamenaných niekoľko takýchto situácií.

V katastri obce v oblasti juhozápadných svahov Nízkyh Tatier sa nachádza niekoľko prameňov, z ktorých najvýdatnejšie boli zachytené a používali sa ako zdroje pitnej vody. Takým bol pôvodný zdroj pre vodovod v Selciach už v roku 1901 prameň Jelšiny a od roku 1948 prameň Zábrež. Pramene Poddolinky, Čachovo, Zábrež, Pod Závoz slúžili ako zdroje vody pre miestne roľnícke družstvo, teraz sú využívané len čiastočne.

Obec je zásobovaná vodou z Pohronského skupinového vodovodu v množstve maximálneho odberu 5,03 l.s<sup>-1</sup>.

Odpadové vody splaškového charakteru sú odvádzané verejnou kanalizáciou.

### **• Klimatické pomery**

Klimatické pomery obce Selce sú ovplyvňované jej geografickou polohou. Pri prevažne juhozápadne orientovanej svahovej polohe je tu klíma dostatočne slnečná. V druhej polovici 20. storočia dosahovalo priemerné ročné trvanie slnečného svitu 1792 hodín. Dĺžka slnečného svitu je závislá od ročnej doby, geografickej polohy, od výskytu oblačnosti, hmiel aj obsahu znečisťujúcich látok v ovzduší. Priame slnečné žiarenie trvá v oblasti Seliec v júli, v priemere 248 hodín. V poslednom desaťročí bola táto hodnota často prekračovaná nielen v júli, ale aj v máji, júni a v auguste.

Prevládajúce slnečné počasie v poslednom desaťročí priaznivo ovplyvňovalo najmä úrodu teplomilných plodín a v zimnom období bolo priaznivé pre rekreačný pobyt v prírode, nakoľko fyziologicky zvyšovalo subjektívny pocit tepla.

Mierne teplá klíma v oblasti Seliec s priemernou ročnou teplotou vzduchu 8 °C bola za posledné desaťročie (20. storočia) v priemere za rok o 0,5 °C, za august o 1,0 °C a za január až o 1,7 °C teplejšia. Oteplenie vyvrcholilo v roku 2000, v ktorom priemerná ročná teplota vzduchu dosiahla v Selciach rekordných 9,7 °C. V extrémne horúcich letných obdobiach r. 1992 a 1994 sa v Selciach vyskytlo až 27 tropických dní, v ktorých maximálne teploty vzduchu v tieni vo výške 2 m nad zemským povrchom dosahovali 30 až 37 °C. V priemere za rok sa tu vyskytuje 8 takýchto tropických dní.

Horúce letá boli v poslednom období často vystriedané chladným počasím v jesenných mesiacoch. November 1988 s priemernou mesačnou teplotou vzduchu -1,3 °C bol v tejto

oblasti najchladnejším novembrom 20. storočia. Najväčší mráz s absolútne najnižšou teplotou vzduchu  $-35\text{ }^{\circ}\text{C}$  sa tu vyskytol 11.2.1929.

Častý výskyt teplých až mimoriadne teplých zím od konca osemdesiatych rokov sa prejavil aj v početných prerušeníach, v nízkej trvanlivosti, v poklese výšok a trvania snehovej pokrývky. To malo vplyv aj na realizáciu zimných športov v jednotlivých rokoch.

V 20. storočí mala snehová pokrývka v Selciach najkratšie, len 17-dňové trvanie v zime 1997/1998. V priemere za rok sa tu vyskytuje 73 dní so snehovou pokrývkou. V mimoriadne dlhej zime 1995/1996 snehová pokrývka sa v tejto oblasti udržala rekordných 126 dní a jej maximálna výška dosiahla 80 cm.

Pri extrémnych zrážkach dochádza k výmoľovej erózii pôdy, k zvýšeniu vodného stavu a prietokov vodných tokov k náhlym odmäkom snehovej pokrývky. V poslednom desaťročí 20. storočia sa extrémne zrážky v Selciach vyskytli v novembri 1991, v októbri 1992, v decembri 1993, v apríli a máji 1994 a 1996, v júni, júli a v novembri 1997, v septembri a októbri 1998, v júni a júli 1999 a v marci 2000. Zvýšená vodnosť tokov z extrémnych zrážok prechádzala do záplav najmä pri mimoriadne výdatných a krátkotrvajúcich dažďoch, pri ktorých zrážková voda nestačila vsakovať do podlažia a rýchlo odtekala. Naposledy sa takáto povodňová situácia vyskytla 13.7.1999, kedy pri prietři mračien v priebehu 2 hodín napadalo v dolných častiach Selčianskeho a Nemčianskeho potoka 80 mm zrážok, čiže 80 litrov vody na každý meter štvorcový. Obdobné situácie nastali aj v roku 1993 a v roku 1974. V takýchto najdaždivejších obdobiach mesačné úhrny zrážok dosahujú v Selciach 200 – 225 mm a ročné úhrny 1100 1300 mm. Za rok tu napadne v priemere 805 mm, za jednotlivé mesiace v priemere 50 – 90 mm zrážok.

Počas najsuchších období mesačné úhrny zrážok tu dosahujú 0 – 20 mm a ročné 515 – 550 mm. Dlhotrvajúce sucho má nepriaznivý dopad najmä na vývoj vegetácie a úrodu poľnohospodárskych plodín. V poslednom desaťročí 20. storočia sa nepriaznivé dôsledky sucha prejavili aj pri jeho kratšom trvaní, nakoľko boli znásobené horúcim počasím v jarnom období 1993 a 2000, i v lete 1992.

Vietor je v oblasti Seliec ovplyvňovaný najmä orografiou. V nočnej dobe prevláda stekanie chladného vzduchu z okolitých pohorí dolu Selčianskou a Nemčianskou dolinou prevažne od severozápadu až k severu. V dennej dobe, najmä v letnom polroku, dochádza k ohriatiu svahov a k výstupnému, prevažne juhozápadnému prúdeniu vzduchu. Južné zlôžky prúdenia vzduchu najmä za teplého počasia sa udržiavajú občas aj vo večernej a nočnej dobe a spôsobujú zanášanie znečisťujúcich látok z doliny Hrona aj do tejto oblasti. Tento prenos škodlivín je umožnený aj ich zhoršeným rozptylom v dôsledku prevládajúcej slabej veternosti. Obec Selce s priemernou ročnou rýchlosťou vetra  $1,6\text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$  patrí medzi málo veterné oblasti Slovenska. Veternosť je najväčšia v jarnom období a začiatkom leta, kedy priemerné mesačné rýchlosti vetra dosahujú  $1,9 - 2,2\text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$ . Krátkodobo, najmä pri búrkach, dosahujú rýchlosti vetra hodnoty víchrice až orkánu.

Klíma sa pri otepľujúcom trende prejavuje priaznivo najmä dlhším trvaním slnečného svitu a teplejším počasím, ale aj nepriaznivo v dôsledku rastu intenzity a častosti výskytu nebezpečných poveternostných javov, predovšetkým lejakov, búrok a víchríc.

- **Rastlinstvo a živočíšstvo**

Flóru a faunu určitého územia ovplyvňuje predovšetkým jeho geografická poloha a geologické podlažie.

V rámci fyto geografického členenia územia Slovenska patrí selčiansky kataster do oblasti západokarpatskej flóry (Carpatium occidentale), obvodu flóry vysokých Karpát (Eucarpaticum), okresu Nízke Tatry. Pôvodne sa tu vyskytovali dubovo-hrabové lesy karpatské, na ktoré vo vyšších polohách nadväzovali vápnomilné bukové lesy. Na juh

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

a juhozápad orientované svahy a hrebienky pokrývali dubové nátržníkové lesy a v okolí vodných tokov sa nachádzali lužné lesy nížinné.

Človek svojou činnosťou neustále zasahoval do pôvodného druhového zloženia lesných spoločenstiev, pre svoje potreby ho do značnej miery pozmenil a na mnohých miestach časť lesných porastov aj odstránil.

V súčasnosti sa na území Seliec vyskytujú hospodárske, ťažbou využívané, zmiešané bukové lesy. Hlavnou porastovou drevinou je buk lesný (*Fagus sylvatica*), v nižších polohách s prímiesou hraba obyčajného (*Carpinus betulus*), javora horského (*Acer pseudoplatanus*), lipy malolistej (*Tilia cordata*) a borovice lesnej (*Pinus silvestris*). Vo vyšších polohách k nim pristupuje smrek obyčajný (*Picea abies*), jedľa biela (*Abies alba*), smrekovec opadavý (*Larix decidua*) a jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*). Vzácné a ojedinele tis obyčajný (*Taxus bacata*). Krovinné poschodie je v zapojenom poraste vyvinuté slabšie. Tvoria ho predovšetkým dreviny stromového poschodia a baza čierna (*Sambucus nigra*), baza červená (*Sambucus racemosa*) zemlezný obyčajný (*Lonicera xylosteum*) a bršlen európsky (*Euonymus europaeus*). Dominantnými druhmi bylinnej vrstvy sú lipkavec marinkový (*Galium odoratum*), zubačka cibul'konosná (*Dentaria bulbifera*) a pod. Vzácnjšie sa tu nachádza aj áron alpský (*Arum alpinum*), mesačnicu trvácú (*Lunaria redivia*) a iné. Vo vyšších polohách zaznamenávame ojedinele aj sýtomodré kvety horca luskáčovitého (*Gentiana asclepiadea*).

Vlhké a tmavé skalné steny porastajú paparadoorasty sladič obyčajný (*Polypodium vulgare*) slezinník červený (*Asplenium trichomanes*) a mnohé druhy machov, ktoré majú v tomto ekosystéme dôležitú funkciu z hľadiska vytvárania zásob vody a životného prostredia pre mikroskopické živočíchov, huby a riasy. Z machorastov sa tu najčastejšie vyskytuje rakytník lesklý (*Hylocomium splendens*) ploník obyčajný (*Polytrichum commune*) a merík vlnkatý (*Plagiomnium undulatum*).

Neodmysliteľnou súčasťou lesného ekosystému sú huby. V lesoch selčianskeho katastra môžeme počas teplej a vlhkej jesene nájsť rôzne druhy masliakov, kozákov, plávok a suchohríbov.

Les je domovom i veľkej skupiny stavovcov. Charakteristickou skupinou cicavcov sú párnokopytníky – raticová poľovná zver – čierna zver : srnec lesný (*Capreolus capreolus*), jeleň lesný (*Cervus elaphus*) a diviak lesný (*Sus scrofa*). Z menších zástupcov cicavcov sa v lesnom ekosystéme vyskytuje pľšík lieskový (*Muscardinus avellanarius*), plch sivý (*Glis*) a plch lesný (*Dryomys nitedula*).

Z predátorov sú tu bežné líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), kuna lesná (*Martes martes*), a lasica mäsožravá (*Mustela nivalis*). V súvislých ekosystémoch sa vzácnejšie vyskytuje aj mačka divá (*Felis silvestris*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk dravý (*Canis lupus*) a medveď hnedý (*Ursus arctos*).

Ďalšou, do počtu druhov najväčšou a najpočetnejšou skupinou stavovcov sú vtáky. Pinka lesná (*Fringilla coelebs*), hýľ lesný (*Pyrrhula pyrrhula*), sýkorka uhliarka (*Parus ater*) a iné.

Podľa knihy Selce, 2002, z chránených druhov bolo na území katastra obce Selce zaznamenaných 11 druhov rastlín, prevažne z čeľade vstavačovitých a 1 zriedkavý druh huby. Medzi zákonom chránené druhy živočíchov patrí aj 13 druhov bezstavovcov, 5 druhov obojživelníkov, 4 druhy plazov, 51 druhov vtákov a 14 druhov cicavcov. Pre zachovanie týchto druhov je dôležitá nielen ich samotná ochrana, ale predovšetkým ochrana ich lesných, mokradových a lúčnych stanovišť.

Na území katastra sa nachádzajú mimoriadne stromy, ktoré sú chránené:

Buk lesný s obvodom 500 cm, 200 ročný, v Lukáčovej,  
Smrek obyčajný s obvodom 300 cm, 100 ročný, v Lukáčovej,  
Hruška planá s obvodom 250 cm, 100 ročná, pod Skalkou,  
Dub žltkastý s obvodom 450 cm, 150 ročný, V Čachovo-Lovište,

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

Lipa veľkolistá s obvodom 600 cm, 200 ročná, Pod Kajchiarom,  
Jarabina mukyňová s obvodom 150 cm, 100 ročná, Malý diel,  
Čerešňa vtáčia s obvodom 240 cm, 80 ročná, Podjancová,  
Čerešňa vtáčia s obvodom 240 cm, 80 ročná, Podjancová.

### **1.2. Obyvateľstvo**

Oblasť ľudských zdrojov je zameraná na rozvoj vzdelanosti, zamestnanosti a trhu práce. Oblasť identifikované na lokálnej úrovni sú relevantné s Národným plánom zamestnanosti.

#### **1.2.1. Demografická štruktúra obyvateľov obce**

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. Uvedený vývoj je charakteristický aj pre obec Selce. V súčasnosti žije v obci 2043 obyvateľov.

Ukazovateľ/Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet obyvateľov	2010	2035	2049	2049	2056	2043
ŠÚ SR						

Celkový počet obyvateľov vykazuje v sledovanom období mierne rastúci trend po rok 2005. Za sledované 5 ročné obdobie vzrástol počet obyvateľov o 1,88 %. K 31.12. 2006 žilo v obci 2043 obyvateľov, čo je pokles o 4 obyvateľov vzhľadom na prirodzený úbytok a migračný prírastok.

#### **Vývoj počtu obyvateľov**

Obec	1869	1890	1910	1930	1948	1970	1991	1996	1999	2001	2005	2006
Selce	681	813	1035	1110	1339	1738	1912	2022	2002	2010	2056	2043
PHSR Mikroregión obcí pod Panským dielom, s.15												

#### **Prirodzený prírastok, natalita, mortalita**

Vývoj ukazovateľa prirodzeného prírastku obyvateľstva v obci v sledovanom období vykazuje negatívny trend. Počet zomrelých v obci prekračuje počet živonarodených obyvateľov v roku 2001, 2002, 2003 a 2005. V roku 2004 prirodzený prírastok obyvateľstva presiahol prirodzený prírastok o 4 obyvateľov. V roku 2006 bol zaznamenaný prirodzený úbytok 4 obyvateľov.

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený úbytok obyvateľstva v obci.

Ukazovateľ/Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Úbytok	-1	-8	-8	4	-13	-4
ŠÚ SR						

#### **Migrácia obyvateľstva**

Migrácia obyvateľstva t. j. rozdiel medzi prisťahovanými a vystáňovanými obyvateľmi vykazuje nerovnomerný vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v obci pripadá

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok klesajúci trend.

**Tab. 5 Migračný prírastok / úbytok obyvateľov (osoby)**

Ukazovateľ/Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Migračný prírastok	21	17	14	0	7	0

ŠÚ SR

V posledných rokoch v obci zaznamenávame klesajúcu tendenciu migračného prírastku. V roku 2004 a 2006 nebol zaznamenaný žiadny.

Stav obyvateľstva k 1.1.2007 bol 2043 obyvateľov. Migračný prírastok bude vyšší vzhľadom na individuálnu bytovú výstavbu v lokalite Za Mlynom, kde sa prisťahuje cca 100 osôb, nakoľko sa tu postaví a skolauduje 41 rodinných domov.

### **Veková štruktúra obyvateľstva obce**

Nasledujúca tabuľka prezentuje aktuálnu vekovú štruktúru obyvateľov v rokoch 2001 až 2005. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predproduktívnom veku. Uvedený trend nemožno z pohľadu ďalšieho sociálno-hospodárskeho rozvoja považovať za pozitívny, prejavuje sa vysokým sklonom k starnutiu obyvateľstva, tak ako v celom štáte. V sledovanom období totiž vzrástol počet obyvateľov v poproduktívnom veku o 7,6 %. V uvedenom období sa zvyšoval aj priemerný vek obyvateľov. V roku 2001 bol priemerný vek obyvateľov 37,39 a v roku 2005 to bolo 38,18.

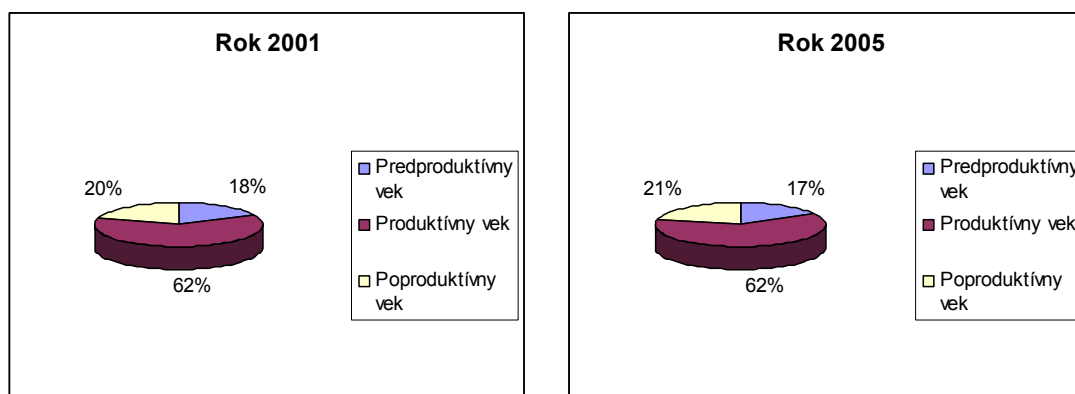
**Tab. 6 Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín**

Ukazovateľ / Rok	Predproduktívny vek	Produktívny vek	Poproduktívny vek
2001	360	1249	409
2002	362	1248	425
2003	353	1259	437
2004	359	1252	438
2005	343	1273	440

ŠÚ SR

Legenda: predproduktívny (0 – 14), produktívny (15 – 59m/54ž), poproduktívny (60+m/55ž)

### **Graf 1 Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období**



ŠÚ SR

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

Ako prezentuje graf, za uvedených 5 rokov došlo vo vekových skupinách k zmenám. V absolútnych číslach došlo k nárastu obyvateľov v poproduktívnom veku a k poklesu v predproduktívnom veku. Z hľadiska budúceho vývoja obce uvedený vývoj spôsobí urýchlenie starnutia obyvateľstva v obci. Nárast obyvateľov v poproduktívnom veku je následkom viacerých faktorov. Ide predovšetkým o znižovanie pôrodnosti obyvateľstva, migračný úbytok spôsobený ekonomickými faktormi, ako aj prechodom časti obyvateľov do skupiny v poproduktívnom veku. Uvedený negatívny trend by mal byť z časti kompenzovaný prírastkom obyvateľstva v predproduktívnom veku, resp. prisťahovaním.

Vekovú štruktúru ekonomicky aktívneho obyvateľstva prezentuje nasledujúca tabuľka. Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu žien od 30 do 39 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria muži od 60 do 64 rokov.

Vek	Muži	Ženy	Spolu
15 - 19	73	72	145
20 - 29	161	148	309
30 - 39	156	189	345
40 - 49	157	136	293
50 - 54	63	73	136
55 - 59	70	70	140
60 - 64	51	54	105
<b>Spolu</b>	<b>731</b>	<b>742</b>	<b>1473</b>

OcÚ Selce

### **Národnostná štruktúra obyvateľstva**

V obci je štruktúra obyvateľstva prakticky homogénna, čo dokazuje aj nasledujúca tabuľka.

Ukazovateľ/Národnosť	Trvalo bývajúce obyvateľstvo	z toho národnosť					
		slovenská	maďarská	rómska	česká	rusínska	Ukrajinská
<b>Štruktúra</b>	2043	1977	3	0	14	0	0

OcÚ Selce

Z celkového počtu obyvateľov 2043 sa až 96,76 % hlási k slovenskej národnosti. Maďarská národnosť je zastúpená 3 obyvateľmi a česká 14.

Z hľadiska vierovyznania je obec prakticky homogénna. Dominantná časť obyvateľov sa hlási k rímsko-katolíckemu vierovyznaniu (82,49 %). V malej miere sú zastúpené ostatné vierovyznania.

	počet	%
Rímskokatolícka cirkev	1658	82,49
Gréckokatolícka cirkev	5	0,25
Pravoslávna cirkev	-	-
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	157	7,81
Reformovaná kresťanská cirkev	1	0,05
Evanjelická cirkev metodistická	1	0,05
Apoštolská cirkev	1	0,05

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

Starokatolícka cirkev	-	-
Bratská jednota baptistov	1	0,05
Cirkev československá husitská	-	-
Cirkev adventistov siedmeho dňa	17	0,85
Cirkev bratská	1	0,05
Kresťanské zbory	-	-
Židovské náboženské obce	-	-
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	5	0,25
Ostatné	1	0,05
Bez vyznania	96	4,78
Nezistené	66	3,28
Spolu	2010	100
ŠÚ SR 2001		

### **1.2.2. Vzdelanostná štruktúra obyvateľov**

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce má nasledovnú štruktúru. Najväčší počet obyvateľov v ženskej populácii disponuje učňovským vzdelaním bez maturity. V prípade mužskej populácie pripadá tiež na tento typ vzdelania. Minimálny počet pripadá na obyvateľov s bakalárskym a vyšším odborným vzdelaním. Druhou a tretou najväčšou skupinou sú obyvatelia so stredným odborným vzdelaním bez maturity a s maturitou. V skupine vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov mierne prevláda mužská populácia. Nasledujúca tabuľka prezentuje vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva v roku 2006.

<b>Tab. 10 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva k 31.12. 2006 podľa pohlavia.</b>			
<b>Stupeň vzdelania / Pohlavie</b>	<b>Muži</b>	<b>Ženy</b>	<b>Spolu</b>
<b>Bez vzdelania / Základné vzdelanie</b>	50	50	100
<b>Učňovské bez maturity</b>	280	290	570
<b>Str. odb. bez maturity</b>	83	234	317
<b>Úplné stredné s maturitou</b>	200	58	258
<b>Vyššie odborné</b>	20	20	40
<b>Bakalárske</b>	20	18	38
<b>Vysokoškolské</b>	78	72	150
OÚ Selce			

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra pozitívne zloženie Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v obci naďalej zvyšovať počet obyvateľov s úplným stredným vzdelaním, ako aj počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním.

### **1.2.3. Nezamestnanosť**

#### **Vývoj nezamestnanosti**

Od roku 1989 sa na vývoji zamestnanosti začalo výrazne prejavovať spomalenie dynamiky hospodárskeho rastu. Likvidácia pracovných miest v dôsledku transformačných a reštrukturalizačných procesov nebola kompenzovaná vytváraním nových pracovných miest v ozdravených častiach hospodárstva. Pre celú ekonomiku je charakteristická vysoká miera nezamestnanosti a nízka tvorba nových pracovných miest.

Vývoj nezamestnanosti v obci charakterizuje nasledovná tabuľka.

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

<b>Tab. 11 Vývoj nezamestnanosti v obci od r. 2001 do r.2005</b>										
	2001		2002		2003		2004		2005	
	spolu	ženy	spolu	ženy	spolu	ženy	spolu	ženy	spolu	ženy
Selce	85	36	76	35	74	37	62	32	63	34
ŠÚ SR										

V období roku 2001 do 2005 vykazovala nezamestnanosť v obci mierne klesajúcu tendenciu. Na celkovej nezamestnanosti participoval podiel ženskej zložky viac než 50 %. K 31.12. 2006 bolo na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Bystrici evidovaných 35 uchádzačov o zamestnanie, z to 17 žien. Z celkového počtu bolo 14 so základným a učňovským vzdelaním, 17 s maturitou a 4 vysokoškoláci.

V súčasnom období je zaznamenaný pokles nezamestnanosti. K 30.4. 2007 bola miera nezamestnanosti v okrese Banská Bystrica 4,63 %

Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Bystrici, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (AFTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov AFTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

### **1.3. Inštitúcie, spoločenské organizácie a spolky**

V obci sa nachádzajú:

- **Obecný úrad Selce**, s matričným úradom pre spádové obce Priečhod a Baláže
- **Farský úrad rím.-kat. cirkvi** s filiálkou Šalková
- **kancelária združenia Mikroregión obcí pod Panským dielom**
- **materská škola**
- **základná škola 1. – 9. ročník**- spádová oblasť pre Priečhod a Baláže. Školu navštevujú žiaci aj zo Senice a z Banskej Bystrice.

Bohatú činnosť rozvíjajú v obci organizácie a spolky. Sem patrí najmä:

- **Športový futbalový klub (muži, ženy) viac v Športe**
- **Dobrovoľný hasičský zbor má historickú tradíciu spred r. 1900**
- **Miestny odbor Matice slovenskej**
- **Slovenský zväz drobnochovateľov**
- **Slovenský zväz včelárov**
- **Pol'ovnícke združenie Žiare**
- **Združenie urbariátu**
- **Miestny klub Slovenského orla.**

Veľmi dobrú činnosť vyvíjajú spoločenské organizácie:

- **Slovenský červený kríž**
- **Únia žien Slovenska**
- **Slovenský zväz protifašistických bojovníkov**



## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

### **1.4. Podnikateľská sféra v obci**

V obci pôsobí niekoľko podnikateľských subjektov. Vo väčšine prípadov sa jedná o malých a drobných podnikateľov a živnostníkov, ktorý sa orientujú predovšetkým na poskytovanie služieb občanom v obci. Nasledujúca tabuľka prezentuje podnikateľské subjekty so sídlom v obci a ich zameranie činnosti.

<b>Tab. 12 Podnikateľské subjekty v obci k 20. 6. 2007</b>		
<b>Por. Č.</b>	<b>Firma</b>	<b>Odvetvie</b>
1.	2N Slovakia, spol. s r.o.	služby v oblasti telekomunikácií
2.	Barančia, spol. s r.o.	chov hovädzieho dobytku
3.	B.B. - SK STEEL s.r.o.	strojárstvo, výroba oceľových konštrukcií
4.	BM Elektro s.r.o. Selce	služby
5.	BP INVEST GROUP s.r.o. Selce	stavebníctvo
6.	BUSTRANS J.M. s.r.o.	doprava
7.	Roľnícke družstvo Selce	poľnohospodárstvo
8.	M. Voskár	súkromne hospodáriaci roľník
9.	CONEX, spol. s r.o.	montáž, opravy telekomunikačných zariadení
10.	COOP Jednota Krupina	služby, potravinárstvo
11.	DAWAN s.r.o. Selce	stavebníctvo
12.	DIAMONT, spol. s r.o.	kúrenárske práce, plynoinštalatérsvo
13.	DH-STAV s.r.o.	stavebníctvo, služby
14.	HANDS s.r.o. Selce	elektrotechnika
15.	LANOR spol. s r.o.	hospodárstvo - spracovanie dreva
16.	Mliekáreň Kopanice Selce, s.r.o.	potravinárstvo
17.	MTK 1934 spol. s r.o.	stavebníctvo
18.	Slovak Industry HPM, spol. s r.o.	výroba, inštalácia, opravy výrobkov a zariadení spotrebnej elektrotechniky
19.	Športcentrum, spol. s r.o. Dušan Mesík	služby, cestovný ruch
20.	ERMAKO Vojtech Matonok	výroba elektrických rozvádzačov
21.	Ján Bosman	autoservis
22.	Marian Paško	autoservis
23.	Milan Schmidt	autoservis Servis pri kríži
24.	Peter Tatárik	hrnčiarska výroba
25.	Ján Sedliak	cestná nákladná doprava
26.	Pavol Mesík	autobusová doprava
27.	Milan Očenáš	cestná nákladná doprava
28.	Martina Maruniaková	kaderníctvo Nina
29.	Alica Hubáčová	predajňa potravín
30.	Anna Blahová	predajňa potravín "U Plechov"
31.	Branislav Patráš	Hostinec u NATA
32.	Jana Rejdovianová	"Horné pohostinstvo"
33.	ĽubomírKamzík	"Dolné pohostinstvo"
34.	Martina Kubišová AV MUSIC PUB	reštauračné a ubytovacie služby
35.	Peter Mesík	penzión v Čachove
36.	Ján Šovčík	stavebníctvo
37.	Marta Mesíková	pohostinské a reštauračné služby
38.	Ján Hlinka	autoservis
39.	Jozef Mesík	autobusová doprava
40.	ARMA, s.r.o.Šachtička	reštauračné a ubytovacie služby- Horský hotel
41.	Quatro, spol. s r.o.	Chata Selčianka, reštauračné a ubytovacie služby
42.	Team, s.r.o.	penzión Čachovo, reštauračné a ubytovacie služby

OcÚ Selce

### **1.5. Technická infraštruktúra**

Obec Selce je 100% elektrifikovaná. Obyvatelia sú napojení na verejný vodovod a verejnú kanalizáciu. Pokrytie vodovodnou infraštruktúrou je 99,8%. Na území obce sa nachádza ochranné pásmo PHO II. pásmo vodárenských zdrojov pre prameň pitnej vody. Je v tom Čachovo a Selčiansky diel (Malý diel), obec intravilán už tam nie je.

Obec má vybudovanú kanalizačnú sieť približne od r. 1950. Obec je plne 99,8 % plynifikovaná. Na vykurovanie sa v obci požíva plyn, elektrina a pevné palivo. Vzhľadom na zvýšené ceny energií občania v stále vyššej miere si dopĺňajú vykurovanie v domácnostiach pomocou pevného paliva. Na druhej strane sa to môže prejavovať znečisťovaním životného prostredia – hlavne jeho zložky – ovzdušia.

Obec má digitálnu telefónnu ústredňu od r. 2004. Pokrytie mobilných operátorov je nasledovné T – mobile 90%, Orange 90%, O2 90 %. Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na Internet prostredníctvom telefónnej linky, mobilných operátorov a WIFI siete.

#### **Elektrifikácia**

Zásobovanie elektrickou energiou je riešené vzdušnými vedeniami 90 % a 10 % zemou (22 kV, resp. 110 kV). Územím prechádzajú 4 trasy vzdušného vedenia 22 kV a 2 trasy 110 kV. 22 kV vedenie má stanovené ochranné pásmo 10 m od krajného vodiča na každú stranu, 110 kV vedenie 15 m od krajného vodiča na každú stranu. Obec je zásobovaná elektrickou energiou z prevodnej transformátorovej stanice 110/22 kV v Banskej Bystrici. V obci sa nachádza 11 ks TRAFo stožiarové a 1 ks TRAFo murované (22/0,4kV). Nachádza sa v správe SSE Žilina, závod Banská Bystrica.

#### **Miestny rozhlas**

V súčasnom stave má obec Selce vybudovanú sieť miestneho rozhlasu. Prevádzka je zaistená cez rozhlasovú ústredňu v budove obecného úradu. Rozvod je vybudovaný vzdušným nadzemným vedením po stĺpových stožiaroch. Na určených stožiaroch sú zabudované reproduktory pre potrebné pokrytie obce. V obci je ich cca 100 ks. Pre súčasné obdobie je postačujúci.

#### **Verejné osvetlenie**

Osvetlenie ciest, chodníkov a verejných priestranstiev je zabezpečené úspornými výbojkovými svietidlami (žiarivky značky Philips 60, 70 a 36 W). Rekonštrukcia bola uskutočnená v r. 2006 – 2007. Rozvody sú vedené vzduchom 80 % a 20 % zemou.

#### **Spoje**

Po telekomunikačnej stránke prislúcha obec Selce do primárnej oblasti Banská Bystrica s digitálnou ústredňou HOST v Banskej Bystrici. Telefónne rozvody sú rozvetvené do riešeného územia obce a to vzdušnými rozvodmi metalickými káblami na drevených podperných bodoch do jednotlivých účastníckych rozvádzačov 90 %. Časť miestnej telefónnej siete je zakáblovaná metalickými káblami vedenými popri hlavných prístupových komunikáciách 10 %. Rozvojové ciele stanovené telekomunikačným projektom kladú dôraz na digitalizáciu ústrední. V súčasnosti obec digitálnou ústredňou disponuje, čo predstavuje z hľadiska rozvoja IS značný pokrok. Digitálna ústredňa, spolu s optickou kabelážou umožní ďalší rozvoj obce po informačno-komunikačnej stránke. Týmto sú vytvorené predpoklady pre splnenie strategických cieľov T-com (optika bližšie k zákazníkovi, vyššia kvalita a sortiment služieb, vytvorenie predpokladov pre poskytovanie multimediálnych služieb). Rozvoj mobilnej telekomunikačnej siete zabezpečujú v súčasnosti traja operátori a to Orange Slovensko, a.s. Bratislava, spoločnosť T-mobile a O2. Tieto spoločnosti majú po území Slovenska rozmiestnené svoje základňové, prenosové a centrálné stanice podľa vlastných

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

navrhnutých koncepcií rozvoja týchto spoločností, za pomoci ktorých zabezpečujú pre svojich užívateľov pokrytie signálom. Územie obce je plošne pokryté signálom GSM všetkých troch prevádzkovateľov tejto mobilnej siete.

### **Kanalizácia a ČOV**

V obci je vybudovaná verejná kanalizačná sieť 80 % jednotná (splašky a dažďová voda spolu). Je v správe StVPS Banská Bystrica. 20 % delenej kanalizačnej siete je v správe obci. Dažďová voda je na 50 % zvedená do kanalizácie, zbytok odteká voľne. V obci je vybudovaná jedna ČOV – obecná, bola kolaudovaná v r.2007. Kapacita je 400 EO, napojených je zatiaľ 300 EO, je možnosť rozšíriť ju na 800 EO. Do budúcnosti obec počíta s vybudovaním kanalizačnej siete pre dažďové vody. V roku 2007 je plánovaná rekonštrukcia a rozšírenie verejnej kanalizácie v rámci stavby „Banská Bystrica – sústava na likvidáciu odpadových vôd“.

### **Zásobovanie plynom**

Obec je plynofikovaná na 99,8 %. Je napojená na diaľkový strednotlakový plynovod v práve SPP – distribúcia, a.s. Bratislava. Severovýchodne od Banskej Bystrice je vybudovaná spoločná integrovaná sústava zásobovania plynom, ktorá zahŕňa obce Kynceľová, Nemce a Selce. Plynoregulačná stanica pre zemný plyn naftový s výhrevnosťou 33,5 MJ.m<sup>-3</sup> je umiestnená medzi Kynceľovou a Nemcami a jednotlivé obce sú napájané samostatným hlavným strednotlakovým plynovodným vedením s prevádzkovým tlakom do 300kPa.

Vetva plynovodu pre Selce vrátane uličných distribučných plynovodov vo vlastnej obci má dĺžku 5975 m. Distribučný rozvod plynu je papršlekový a plynovod je uložený vo všetkých uliciach na celom obytnom území. Prívodné potrubie do obce je z ocele, distribučný rozvod je z PE, hlavný plynovod je dimenzie DN 110 a DN 90, vedľajšie plynovody sú DN 63 a DN50. Plynofikácia obce sa uskutočňovala postupne po r. 1995 po etapách.

Parametre plynovodu sú DN 100, STL 300 kPa, médium zemný plyn naftový s výhrevnosťou 33,5 mV.

### **Zásobovanie teplom**

Zásobovanie teplom je decentralizované do malých domových a individuálnych kotolní. V súčasnosti sa na vykurovanie obytných domov z väčšej miery využíva zemný plyn (88 %), elektrická energia (10 %) a pevné palivá ( 2 %). Využívanie alternatívnych zdrojov energie v obci len začína (slnečné kolektory). Je veľká pravdepodobnosť, že v prípade podpory štátu, o tento náhradný zdroj energie prejavia záujem aj ďalší obyvatelia obce.

### **Zásobovanie pitnou vodou**

Obec je zásobovaná pitnou vodou z verejného vodovodu. Celkovo je obec zabezpečená vodovodnou infraštruktúrou na 99,8 %. Obec má vlastný zdroj pitnej vody, ale ho nevyužíva, nakoľko je nepostačujúci a obec musela riešiť celú rozlohu obce. Vodovod je v majetku StVPS Banská Bystrica, kde obec je akcionár. V obci sú zachytené pramene a sú aj vybudované vodojemy a to: Močidlá (StVPS), Jelšiny, Zábrež, Kopanice. Vodojemy: Roľnícke družstvo, Kejda, Tuf – využíva rekreačná oblasť Selce – Čachovo.

### **Doprava**

Dopravne je obec dobre prístupná. Priaznivo ju ovplyvňuje bezprostredná blízkosť Banskej Bystrice – 6 km vzdialenosť od centra mesta. Cesta III. tr. č. 06633 sa napája priamo na najvýznamnejšiu dopravnú tepnu mesta Banská Bystrica – cestu I. tr. č. 66 ( Banská Bystrica – Brezno)v križovatke vo východnej časti mesta vo vzdialenosti 3 km. Táto

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

križovatka v návrhovom období po vybudovaní severného obchvatu cesty č. 66 bude súčasťou cestného uzla Banská Bystrica – východ, v ktorom sa bude rozdeľovať dopravná záťaž z východného smeru do základného komunikačného systému mesta (na mestský zberný okruh príp. v radiálnom smere do centra).

Podľa územnoplánovacej dokumentácie vyšších stupňov – územného plánu veľkého územného celku (ÚPN VÚC) nízke Tatry ako aj ÚPN VÚC Banskobystrického kraja smerovanie cestnej dopravy v smere na východ bude zvýraznené výhľadovým presmerovaním medzinárodnej cesty E 77 v úseku Banská Bystrica – Staré Hory – Donovaly – Korytnica (existujúca cesta I/59) do trasy Banská Bystrica – Slovenská Ľupča – Korytnica z dôvodov vylúčenia tranzitnej dopravy cez Starohorskú dolinu. Navrhovaná odklonová trasa cesty E 77 v celom úseku Banská Bystrica – Slovenská Ľupča – Korytnica vedie mimo sídelných útvarov a zásahy do krajiny sú eliminované tunelovými úsekmi. Výhľadovo uvažované prepojenie cesty III. tr. č. 06633 s podhorskými obcami Podkonice – Slovenská Ľupča umožní ešte lepšie sprístupnenie obce Selce a jej rekreačných lokalít regionálnemu až medzinárodnému záujmu. Pre lepšie dopravné prepojenie sídiel Nemce/Kynceľová – Senica/Selce a rekreačných lokalít Selčianska dolina – Čachovo a Nemčianska dolina (Šachtička – Panský diel) sa navrhuje cestné prepojenie ciest III. triedy č.06633 a 06634 pri sútoku potokov oboch dolín v juhozápadnej časti obce Selce na území obmedzujúcim zástavbu (súbeh s elektrickým vedením).

Letecké spojenie okres nemá, najbližšie medzinárodné letisko sa nachádza v obci Sliač.

### **Cestná doprava**

Cestná sieť v okolí obce je, podľa charakteru, delená na štátne cesty a miestne komunikácie ktoré obhospodaruje a spravuje obecný úrad Selce. Štátne cesty sú podľa správneho členenia rozdelené na I., II., III. triedy. V obci sa nachádza komunikácia III. triedy. Celková dĺžka miestnych komunikácií v obci je cca 11,9 km, z toho spevnených (bezprašných) 11,9km. V obci sú vybudované chodníky v celkovej dĺžke cca 3,1 km. Na autobusových zastávkach sú vybudované kryté stanovištia pre čakajúcich na autobusy. V súvislosti s ďalším rozvojom cestovného ruchu treba uvážiť vybudovanie chodníkov pre cyklistov.

V dôsledku zlých poveternostných vplyvov a nadmerného využívania bude v krátkom období potrebná ich čiastočná, v dlhšom časovom horizonte komplexná rekonštrukcia.

### **Prímestská doprava**

Obyvatelia majú možnosť využiť dopravné služby autobusovými prímestskými linkami smerom na mesto Banská Bystrica, denne celkovo 22 krát ( a 22 krát z BB do Seliec) v pracovných dňoch a cca. 6 krát ( a 6 krát z BB do Seliec) v dňoch pracovného pokoja. Sú v tom započítané aj spoje smerujúce do Priechodu a Balázov. Prvý autobus odchádza z obce v pracovných dňoch o 4:55 hodine a posledný o 20:55 hodine. Uvedenú frekvenciu autobusového spojenia nemožno považovať za primeranú, vzhľadom na veľkosť obce, hlavne čo sa týka víkendy. Čiastočne tento nedostatok eliminuje blízkosť na autobusovú zastávku MHD v Senici. Hlavne dolná časť obce Selce využíva túto možnosť.

### **Železničná doprava**

Keďže intravilánom obce železničná trať neprechádza, obyvatelia majú možnosť využiť vlakové spojenie jedine v okresnom meste Banská Bystrica.

Železničná aj autobusová stanica Banská Bystrica sú vo vzdialenosti 5 km s priamym spojením obce verejnou hromadnou autobusovou dopravou s časovou dostupnosťou 15 minút.

## **Letecká doprava**

Medzinárodné letisko Sliač, známe aj pod historickým názvom z druhej svetovej vojny, „Tri Duby“ sa nachádza v ideálnej polohe na území Stredného Slovenska, priamo v strede medzi dvomi metropolitnými mestami regiónu, Zvolen a Banská Bystrica. Letisko dotvára komplex dopravnej infraštruktúry Stredoslovenského regiónu.

V roku 1991 letisko splnilo podmienky pre udelenie štatútu medzinárodného letiska. Týmto výrazným medzníkom bolo Stredoslovenskému regiónu umožnené priame spojenie so zahraničím a tým aj zväčšenie jeho dynamiky všestranného rozvoja a rastu.

## **1.6. Sociálna infraštruktúra**

### **1.6.1. Občianska vybavenosť obce**

**Pošta**- prevádzka zriadená v budove Obecného úradu Selce

**Potraviny** - 4 prevádzky – so zameraním na bežné potraviny, slabšie na ovocie a zeleninu a zmiešaný tovar. V letných mesiacoch privážajú ovocie a zeleninu cudzí súkromní podnikatelia, ktorí predávajú ambulantne na rôznych miestach obce na základe vyhlásenia v pouličnom rozhlase.

**Iný obchod** – predaj poľnohospodárskych produktov

**Služby** - kaderníctvo

**Pohostinstvá** – 4 prevádzky

**Požiarna zbrojnica** – v budove Obecného úradu Selce

**Telocvičňa** - v budove základnej školy 1. – 9. roč.

### **1.6.2. Sociálna sféra**

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálnu pomoc v zmysle zákona NR SR č. 195/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov. Obec v súčasnosti poskytuje sociálne služby svojim občanom:

- opatrovateľská služba – 2 opatrovateľky
- rozvoz obedov dôchodcom a chorým občanom

Do budúcnosti plánuje postaviť „denný stacionár“ na mieste doterajšej „starej školy“.

Prehľad o výdavkoch v sledovaných rokoch dáva nasledovná tabuľka:

<b>Tab. 13 Celkové výdavky obce na zabezpečenie sociálnych služieb od roku 2002 do roku 2006 (v tis. Sk).</b>					
<b>Ukazovateľ/Rok</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>
<b>Výdavky</b>	<b>31</b>	<b>0</b>	<b>154</b>	<b>145</b>	<b>86</b>
OcÚ Selce					

### **1.6.3. Zdravotníctvo**

V obci sa nachádza zdravotné stredisko, kde sú ordinácie: praktického lekára, zubného lekára a detského lekára. Praktický lekár a zubný lekár ordinujú denne podľa ordinačných hodín. Detský lekár ordinuje v pondelok, stredu a piatok. Každý druhý utorok bývajú „poradne“. V zdravotnom stredisku je zriadená výdajňa liekov. Do spádovej oblasti pre zdravotné stredisko okrem Seliec patrí Priechod, Baláže a Senica.

## **1.7. Školstvo a vzdelanie**

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest.

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

**Tab. 14 Počet žiakov materskej školy od roku 2002 do roku 2006**

Ukazovateľ / Roky	2002	2003	2004	2005	2006
Počet detí	57	55	45	47	46

OU Selce

V obci pôsobí jedna základná škola a jedna materská škola, ktoré sa nachádzajú v zriaďovateľskej pôsobnosti obce. Materská škola sídli v samostatnej budove. V súčasnosti ju navštevuje 46 detí, kapacita je 55. Počet žiakov v základnej škole je 264, kapacita je 270. Kapacita materskej škôlky aj základnej školy v súčasnej dobe postačuje. Počet žiakov v oboch zariadeniach počas sledovaného obdobia zaznamenal klesajúci trend.

**Tab. 15 Počet žiakov základnej školy od roku 2002 do roku 2006**

Ukazovateľ / Roky	2002	2003	2004	2005	2006
Počet žiakov	273	279	274	276	264

OÚ Selce

Technický stav materskej školy je v súčasnosti dobrý. Každý rok sa niečo urobí, podľa možností.

Technický stav základnej školy je takisto dobrý. V pláne je však zateplenie, výmena okien, výmena žľabu, rekonštrukcia elektroinštalácie, atď.

V základnej škole je zriadená počítačová učebňa. Aktívnu činnosť vyvíjajú krúžky: futbalový, strelecký, hudobno-dramatický a spevácky.

### **1.8. Šport**

Obec má bohaté športové tradície. Športová činnosť v obci bola organizovaná od roku 1934. Zaslúžili sa o to učitelia A. Mydlo a M. Mrvík, ktorí skoncipovali a predložili skoncipovali a predložili okresnému súdu na registráciu „Stanovy matičného telocvičného klubu“ (MTK) v Selciach. Klub v r. 1934 získal za horárňou vhodný pozemok (lúku) na ihrisko. Týmto sa začala písať história organizovanej telesnej výchovy a športu. V súčasnom období má obec k dispozícii 2 ihriská.

Obec sa zviditeľnila najmä v týchto druhoch športu: futbal - Športový klub Selce – mužský aj ženský futbal, malý futbal, lyžovanie – skoky na lyžiach, beh na lyžiach, zimný biatlon, letné behy, letný biatlon. K obľúbeným športom medzi občanmi patrí aj stolný tenis, turistika a cykloturistika.

Obec má na športové vyžitie aj dobré podmienky. Je to hlavne Šport-centrum Čachovo. Najmä v zime je vyhľadávaným lyžiarskym strediskom. Možno v ňom využiť nasledovné vleky:

**Tab. 16 Lyžiarske vleky v Čachove**

Lyžiarske vleky v Čachove	dĺžka m	prevýšenie m	dĺžka zjazdovky m	prepravná kapacita os./hod.
<b>DOPPELMAYR 1</b>	700	180	100	1440
<b>DOPPELMAYR 2</b>	400	115	450	1200
<b>TATRAPOMA F-10</b>	340	80	400	560
<b>EPV-300SL -detský lan. vlek</b>	100	10	100	100

**Zdroj:www.selce-cachovo.sk, 2007**

Vleky sú k dispozícii aj v nevhodnom počasí s využitím zasnežovania svahu snežnými delami.

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

V lete možno okolie využiť na turistiku a cykloturistiku. V areáli sú vybudované ihriská pre volejbal, resp. minifutbal a tenis.

Stolný tenis sa hráva pravidelne v kultúrnom dome. V kultúrnom dome sa stretávajú na cvičenie aj ženy dvakrát do týždňa. Cvičí sa aj na ihrisku v ubytovni.

Školskú telocvičňu využívajú muži na futbal. Na základnej škole je futbalový a strelecký krúžok.

Prehľad o vynaložených výdavkoch na šport v r. 2002 až 2006 vyjadruje tabuľka.

<b>Tab. 17 Výdavky obce na šport od roku 2002 do 2006 v tis. Sk</b>					
<b>Ukazovateľ/Rok</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>
<b>Výdavky</b>	<b>117</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>250</b>
OcU Selce					

### **1.9. Kultúra**

Kultúra v obci je samozrejmom a nevyhnutnou podmienkou ponuky kultúrno-spoločenského vyžitia sa vlastných obyvateľov, ale aj prejavom cielenej kultúrnej ponuky širšej návštevníckej verejnosti danej obce. Je prejavom a symptómom spoločenskej úrovne a kultúrnej vyspelosti daného sídla a regiónu.

Prehľad o výdavkoch dáva nasledovná tabuľka.

<b>Tab. 18 Výdavky obce na kultúru od 2002 do 2006 (v tis. Sk)</b>					
<b>Ukazovateľ/Rok</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>
<b>Obec</b>	<b>181</b>	<b>170</b>	<b>207</b>	<b>182</b>	<b>361</b>
OcU Selce					

V obci sa nachádza viacúčelový objekt, ktorého časť slúži ako kultúrny dom (kinosála cca 250 sedadiel s javiskom, kino nateraz nefunguje, sú tu klubovne, obecná knižnica), druhá časť ako obecný úrad a zariadenia verejnej vybavenosti (požiarna zbrojnica, pošta) a byt. Kapacitne je plne vyťažený. Na uskutočňovanie kultúrnych aktivít je k dispozícii obyvateľom v obci kultúrny dom. Budova je v pomerne dobrom stave. Budova slúži na uskutočňovanie pravidelných i nepravidelných aktivít. V tesnej blízkosti sa nachádza dom smútku a miestny cintorín.

Z pravidelných kultúrnych akcií sa v obci usporadúvajú slávnosti pri príležitosti Dňa matiek, slávnostné akademie pri rôznych výročiach (napr. 100 v. úmrtia a 170. v. narodenia F. Šujanského), detské karnevaly, plesy, divadlá, a pod. Kultúrna sála sa často prenajíma obchodníkom na predaj textilu a spotrebného tovaru. Malá sála sa využíva na rôzne schôdze, ale súčasne slúži aj na cvičenie žien.. Často sa tam konajú schôdze jednotlivých organizácií.

Obecná knižnica má svoju históriu už pred rokom 1900. V súčasnom období tvorí knižný fond 8705 zväzkov. V r. 2006 si čitatelia vypožičali 2921 zväzkov.

V obci sa nachádza Kostol sv. Cyrila a Metoda, ktorý pokrýva duchovnú stránku kultúrneho života v obci. Pochádza z prvej polovice 13. storočia z r. 1222, o čom svedčil aj pôvodný nápis v ňom. Kostol bol niekoľkokrát prestavovaný kým došiel do súčasnej podoby. Nachádzajú sa tu vzácne hnutelné pamiatky:

**Obraz sv. Cyrila a Metoda z r. 1863**, namaľovaný Júliusom Jonášom pri príležitosti osláv 1000. výročia príchodu vierozvestov na Veľkú Moravu. Kostol bol pri tejto príležitosti zasvätený týmto svätcom.

**Krstiteľnica – 15. stor. (neskorá gotika)**

**Kazateľnica – 18. stor.**

**Obraz všetkých svätých – 18. stor. (klasicizmus)**, ktorý je momentálne v dezolátnom stave. Bol pôvodným oltárnym obrazom do r. 1863, keď bol kostol zasvätený „Všetkým svätým“.

**Epitaf rodiny Seleckých – 18. stor. (baroko)**, ktorý sa nachádza pri vonkajšom múre kostola.

Ďalšie umelecké diela „Selčianska Madona“, reliéf „Smrti Panny Márie“, „Sv. Mikuláš“ sa nachádzajú v stálej expozícii múzea Thurzov dom.

V blízkosti sa nachádza kaplnka sv. Jána Nepomuckého. V areáli kostola je pochovaných niekoľko významných osobností ako napr. už spomínaný František Šujanský, Július Plošic a iní. Nachádza sa tu aj jaskyňa Panny Márie, morový stĺp. Na rodných domoch sú pamätne tabule významných rodákov – Mons. Františka Mesíka-Vajdu a Andreja Cabana. Areál tzv. historického stredu obce dopĺňa Mariánsky stĺp.

Každoročne sa v obci konajú kultúrne a športové podujatia:

- podomové fašiangovanie – hudba a masky chodia po obci v sobotu na fašiangy
- rozlúčka so snehom v maskách v areáli Čachovo a prechod na bežkách z Donovalov do Čachova – okolo 19. marca
- výročie oslobodenia obce 25.3. – kladenie vencov
- stavanie májov – 30. apríla v strede obce za účasti folklórneho súboru
- Deň matiek v nedeľu okolo 13. mája – program v kultúrnom dome – vystúpenie súboru, ZŠ, MŠ
- „Kutliarsky deň“ príprava držkových špecialít (súťaž), stánkový predaj remeselníckych výrobkov, hudba, tanec – 9. júna v strede obce
- minifutbalový turnaj – areál Čachovo, koncom júna
- kladenie vencov k pomníku pri príležitosti SNP a partizánska vatra 28.8.
- biatlon „O pohár SNP“ býva koncom augusta v areáli strelnice v Selciach
- „Október – mesiac úcty k starším“ – stretnutie s jubilujúcimi občanmi v kultúrnom dome Selce
- uvítanie detí pod vianočným stromčekom – december
- Mikuláš – akcia pre deti v kultúrnom dome
- „Vianočný turnaj v stolnom tenise a dáme“- športové podujatie nielen pre Selčanov sa koná v nedeľu pred Vianocami

Bohatú činnosť rozvíjajú v obci organizácie a spolky. Sem patrí najmä Športový futbalový klub, Dobrovoľný hasičský zbor, Miestny odbor Matice slovenskej, Slovenský zväz drobnochovateľov, Slovenský zväz včelárov, Slovenský poľovnícky zväz, Združenie urbáriátu, Miestny klub Slovenského orla. Veľmi dobrú činnosť vyvíjajú spoločenské organizácie: Slovenský červený kríž, Únia žien Slovenska, Slovenský zväz protifašistických bojovníkov,

#### **1.10. Ubytovacie zariadenia, stravovacie a reštauračné služby**

V súčasnosti sa v obci priamo nachádza ubytovacie zariadenie „Turistická ubytovňa na ihrisku“ s kapacitou pre cca 40 osôb. Poskytuje ubytovacie a reštauračné služby.

Ďalšie ubytovacie možnosti sú v lokalite Šachtička, kde sa nachádza Hotel Šachtička s kapacitou cca 136 lôžok. ([www.sachticka.sk](http://www.sachticka.sk)), Chata Technickej univerzity Zvolen s cca 50 lôžkami.



V lokalite Selčianska dolina sa nachádza Penzión Selčianka s cca 30 lôžkami ([www.quattrobb.sk/chata-kontakty.html](http://www.quattrobb.sk/chata-kontakty.html)), Penzión Čachovo s cca 50 lôžkami ([www.chatacachovo.sk](http://www.chatacachovo.sk)). Ubytovacie služby sú poskytované i v niektorých chatách.

Návštevníci obce nemajú zatiaľ možnosť ubytovať sa na súkromí.

Čo sa týka stravovacích a reštauračných služieb, sú poskytované vo všetkých ubytovacích zariadeniach. Navyše tieto služby sú poskytované v bufete „Zrub Čachovo“, v miestnych pohostinstvách - 4 prevádzky a školskej jedálni

V obci chýba reštauračné zariadenie, ktoré by poskytovalo tradičné jedlá typické pre túto oblasť.

## **1.11. Životné prostredie**

### **Starostlivosť o územie**

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno – historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov.

Územno - plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v obci. Obec má v súčasnosti vypracovaný Územný plán obce Selce, ktorý bol schválený Obecným zastupiteľstvom v Selciach uznesením č. 50/98/OZ dňa 18.9.1998.

### **Územná ochrana**

V súvislosti so vstupom Slovenska do Európskej únie v roku 2004 a s aproximáciou národnej legislatívy k legislatíve Európskej únie došlo v zákone NR SR č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny k implementácii Smernice Rady Európskych spoločenstiev č.79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov (ďalej len smernica o vtákoch), Smernice Rady Európskych spoločenstiev č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (ďalej len smernica o biotopoch). Tieto dve právne normy sú základom pre vytvorenie sústavy NATURA 2000, ktorá má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.(Banskobystrický samosprávny kraj Územný plán veľkého územného celku ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky, s.82)

**Sústava NATURA 2000** predstavuje sústavu chránených území členských krajín EÚ, ktorú tvoria dva typy území:

- osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA) vyhlasované na základe smernice o vtákoch

- *v národnej legislatíve: chránené vtáčie územia,*

- osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) vyhlasované na základe smernice o biotopoch

- *v národnej legislatíve: územia európskeho významu* – pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území.

Dňa 9.7.2003 bol vládou Slovenskej republiky schválený Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území. Zoznam obsahuje 38 chránených vtáčích území.

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

Čo sa týka chránených vtáčích území, kataster obce Selce nie je priamo dotknutý sústavou území NATURA 2000. (zdroj: ŠOP SR, B.Bystrica, máj 2007, [www.sopsr.sk/natura](http://www.sopsr.sk/natura))

Priamo v katastrálnom území obce Selce sa nenachádza žiadne chránené územie. Leží však v Ochrannom pásme NAPANT-u, kde platí 2. stupeň ochrany prírody, na ktorý sa vzťahujú obmedzenia v zmysle § 13 zákona č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov.

### **Ochrana ovzdušia**

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia. Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším.

Na kvalitu ovzdušia v Selciach negatívne vplyva pôsobenie viacerých veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia, ktoré sa nenachádzajú v ich katastrálnom území. Najväčšími regionálnymi zdrojmi znečisťovania ovzdušia s predpokladaným vplyvom na Selce sú: Biotika Slovenská Ľupča, FERMAS, a.s., Petrochema Dubová, kotolne Bytového podniku mesta Banská Bystrica, Smrečina Banská Bystrica, Nemocnica FDR Banská Bystrica. Chemické prevádzky v priemyselnej zóne pri Slovenskej Ľupči okrem vypúšťaných emisií obťažujú obyvateľov aj nepríjemným zápachom, ktorý sa šíri najmä pri inverzných poveternostných situáciách.

Pôvodcami lokálnych emisií v obci sú najmä tepelné zdroje (vykurovanie fosílnymi palivami hlavne v zimnom období, nakoľko rastú ceny plynu a elektriny), automobilová doprava a výrobné prevádzky.

V obci sa prejavuje aj sekundárna prašnosť, ktorej pôvodcom sú s najväčšou pravdepodobnosťou plochy veľkoblokovej ornej pôdy v extraviláne. K rozprašovaniu z plôch bez vegetačného krytu dochádza v suchom a veternom období.

Jedným zo zdrojov znečisťovania je aj novovybudovaná regionálna skládka odpadu, ktorá je vybudovaná na juhovýchodnom okraji katastra Seliec v lokalite Škrádno.

### **Odpadové hospodárstvo**

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch.

Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne krajský úrad, samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Nasledujúca tabuľka prezentuje príjmy a výdavky obce so zabezpečením odvozu a likvidácie komunálneho odpadu.

<b>Tab. 19 Príjmy a výdavky na zabezpečenie odvozu PDO od roku 2002 do 2006 (v tis).</b>					
<b>Ukazovateľ/Rok</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>
<b>Príjmy</b>	591	693	713	842	831
<b>Výdavky</b>	726	713	731	716	827
OcÚ Selce					

V sledovanom období bol vývoj príjmov a výdavkov z odvozu a likvidácie komunálneho odpadu rovnomerný, príjmy v posledných rokoch prevyšovali výdavky. Za uvedené obdobie vzrástli výdavky približne o 12 % a príjmy približne o 41 %. Tento vývoj môžeme považovať za pozitívny.

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

<b>Tab. 20 Objem vyprodukovaných odpadov v obci od roku 2002 do 2006 (v tonách).</b>					
<b>Ukazovateľ/Rok</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>
<b>Komunálny odpad</b>	362	332	322	317	369
<b>Separovaný odpad</b>	36	72	69	73	84
OcÚ Selce					

Odvoz odpadu zabezpečuje Obecný úrad Selce Domový odpad sa zhromažďuje v kuka nádobách každých 10 dní, ktorý je odvázaný na skládku odpadu v Škrádne. Rozmernejší odpad z domácností a odpad z cintorína sa zhromažďuje vo veľkokapacitných kontajneroch. Čo sa týka separovaného zberu, uskutočňuje sa pravidelne podľa harmonogramu. Zbiera sa sklo, papier, plasty. V priebehu roka sa robí zber pneumatík, železného šrotu, zber akumulátorov a batérií, zber objemných odpadov, zber elektrického a elektronického odpadu

Na okrajoch obce sa miestami nachádzajú divoké skládky a smetiská menšieho rozsahu.

Vzhľadom na platnú legislatívu je každá obec (resp. združenie obcí) povinná vybudovať aj skládku organického odpadu. Obec má uzatvorenú zmluvu so spoločnosťou BETRO SLOVAKIA, s.r.o. Košice, Skladná 9, od 1.10.2005, ktorá sa zaoberá biologicky rozložiteľným odpadom. Obhospodaruje kompostové pole Kmeťová, v katastrálnom území obce Slovenská Lúпча.

### **Ochrana vôd**

V tejto oblasti sa jedná o zachovanie samočistiacej schopnosti vodných tokov aspoň na súčasnej úrovni, tzn. Neupravovať ich trasu a koryto, pokiaľ to nie je nevyhnutne potrebné, ponechať ich prirodzené vrbovo-jelšové brehové porasty, odstrániť umelo vysadené euroamerické topole z brehových porastov.

Zabezpečiť čistenie odpadových vôd na vyhovujúcu úroveň.

Z hľadiska ochrany vôd sa na katastrálne územie Selce vzťahujú nasledujúce formy legislatívnej ochrany:

- Širšia – regionálna ochrana: Celé katastrálne územie nachádzajúce sa severozápadne od intravilánu sídla a štátnej cesty do Priechodu patrí do Chránenej vodohospodárskej oblasti (CHVO) Nízke Tatry – západná časť, stanovenej nariadením vlády SSR č.13/1987 Zb.
- Špeciálna – sprísnená ochrana: Stanovením pásiem hygienickej ochrany (PHO) pre zdroje pitnej vody slúžiace pre hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou. Vyplýva zo zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č.29/2005, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov, o opatreniach na ochranu vôd a o technických úpravách v ochranných pásmach vodárenských zdrojov. stanovením pásiem hygienickej ochrany (PHO) pre zdroje pitnej vody slúžiace pre hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

V katastrálnom území Selce sa jedná o nasledujúce vodné zdroje: prameň Jelšiny, prameň Zábrež, pramene Tuf, zdroje SAD a RD, pramene pre rekreačnú oblasť Šachtička, prameň Ladová studňa, PHO zasahuje do k.ú. z východnej strany.

### **Ochrana pôdy**

Rozsah pôdneho fondu je obmedzený, a práve preto musí byť v plnom rozsahu racionálne využívaný. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pôdneho fondu obce Selce.

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

<b>Tab. 21 Štruktúra pôdy v obci Selce</b>	
<b>Plošná výmera intravilánu celkom</b>	<b>Plocha</b>
<b>Plocha bytových domov</b>	<b>0,13 ha</b>
<b>Plocha IBV</b>	<b>9,00 ha</b>
<b>Plochy vybavenosti</b>	<b>1,00 ha</b>
<b>Športové plochy</b>	<b>1,00 ha</b>
<b>Plocha PD</b>	<b>6,00 ha</b>
<b>Vodné toky</b>	<b>0,60 ha</b>
<b>Plocha železnice</b>	<b>- ha</b>
<b>Drevosklad</b>	<b>- ha</b>
<b>Dopravné plochy</b>	<b>- ha</b>
<b>Spevnené komunikácie</b>	<b>7,20 ha</b>
<b>Nespevnené komunikácie</b>	<b>3,00 ha</b>
<b>Chodníky</b>	<b>0,70 ha</b>
<b>Orná pôda</b>	<b>50,00 ha</b>
<b>Záhrady</b>	<b>29,80 ha</b>
<b>Lúky, TTP, pasienky</b>	<b>90,00 ha</b>
<b>Neúžitky</b>	<b>0,37 ha</b>
<b>Plocha cintorína - stav</b>	<b>1,20 ha</b>
<b>Celková plocha intravilánu</b>	<b>200,00 ha</b>
<b>Plocha mimo zastavanú časť</b>	<b>1799,00 ha</b>
OcÚ Selce	

Pôda predstavuje rozhodujúci prírodný zdroj a súčasne aj ekonomický a eko-sociálny potenciál obce. Umožňuje produkovať potraviny a suroviny, filtruje a zadržiava vodu na území, umožňuje využívať a zhodnocovať slnečnú energiu, zabezpečuje kolobeh a ekologicky vyváženú bilanciu látok v prírode, udržiava diverzitu rastlinných a živočíšnych druhov a primárne formuje kvalitu životného prostredia, je zdrojom surovín a kultúrnym dedičstvom vzdialenej a nedávnej minulosti, je istotou pre život a spoločenské bytie obyvateľstva. Starostlivosť o pôdu je prejavom vyspelosti štátu a kultúrnej úrovne jeho obyvateľstva.

Z uvedeného dôvodu je nevyhnutná ochrana a kultivácia pôdneho krytu, ktorá vyplýva aj zo vstupu Slovenskej republiky do európskych štruktúr. Obec sa preto musí pri výkone činností v oblasti ochrany pôd riadiť platnou legislatívou.

V zmysle Zákona č. 307/1992 Zb. ochrane PPF a nariadenia vlády SR č. 152/1996 Z.z. o základných sadzbách odvodov za záber poľnohospodárskej pôdy je sprísnená ochrana kvalitných, vysokoprodukčných pôd, s najvyššou úrodnosťou, vysokými odvodmi za zabranú pôdu na iné účely ako v poľnohospodárstve.

### **Hluk**

Všeobecne pozitívny vplyv dopravy prijímaný obyvateľstvom má tiež negatívnu stránku. Doprava najmä znečisťuje ovzdušie a produkuje hluk, čo hlavne pociťujú obyvatelia rodinných domov pozdĺž cesty III/06633. Intenzita dopravy produkuje hluk ktorý prekračuje najvyššiu prípustnú ekvivalentnú hladinu hluku v zmysle vyhlášky MZ č. 14/1977 Zb. o ochrane zdravia pred nepriaznivými účinkami hluku a vibrácií a pohybuje sa nad 60dB.

### **Radónové žiarenie**

Na radónové riziko sa zamerá „Program ochrany obyvateľstva pred radónom a jeho dcérskymi produktami z podlahy budov a pred žiarením gama zo stavebných materiálov“,

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

schválený uznesením vlády SR č. 726/1991. Vyhláška č. 406/1992 stanovuje prípustnú hodnotu objemovej aktivity radónu na 200 Bq.m<sup>-3</sup> u postavených bytových priestorov a na 100 Bq.m<sup>-3</sup> u nových stavieb.

Zhodnotenie radónovej záťaže obyvateľstva vplyvom geologického podložia vyústilo do spracovania mapy radónového rizika pre celé územie SRv mierke 1 : 200 000, kde sú vymedzené územia s nízkym, stredným a vysokým radónovým rizikom. Značná časť územia okresu Banská Bystrica sa nachádza v strednom a vysokom stupni radónového rizika.

Vzhľadom na obmedzenú výpovednú hodnotu tejto mapy a na pestrosť geologického podložia najhodnovernejšou metódou na posúdenie radónového rizika z pôdneho radónu je meranie na jednotlivých stavebných parcelách.

### **Správa povodí**

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone NR SR č. 184/2002 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon) s účinnosťou od 1. júna 2002. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Kvalita vody v tokoch je ovplyvňovaná produkciou priemyselných a splaškových vôd a intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou spojenou s používaním hnojív. V oblasti znečisťovania a ohrozovania akosti povrchových a podzemných vôd v súčasnej dobe na území celého okresu sa javí nedisciplinovanosť a nerešpektovanie zákonných noriem obyvateľmi okresu a to hlavne vypúšťaním obsahu žump do povrchových a podzemných vôd.

### **1.12. Bytová výstavba**

#### **Základné údaje o domovom a bytovom fonde**

Nasledujúca tabuľka prezentuje stav bytového fondu v roku 2006. V obci bolo v roku 2006 evidovaných 650 domov, z čoho 57 domov bolo neobývaných.

V obci sa nachádzajú bytové domy, v ktorých sa nachádza 52 bytov. Obec Selce vlastní len jeden služobný v kultúrnom dome

<b>Tab. 22 Domový a bytový fond (byty, domy) v roku 2006</b>				
<b>Ukazovateľ / Domy</b>	<b>Domy spolu</b>	<b>Neobývané domy</b>	<b>Byty spolu</b>	<b>Neobývané byty</b>
<b>Počet domov</b>	650	57	33	0
OcÚ Selce				

Ukazovatele úrovne bývania a vybavenosti boli nasledovné: na jeden byt v obci v priemere pripadali 3 osoby, pričom na jednu osobu pripadlo v priemere 21 m<sup>2</sup>.

<b>Tab. 23 Ukazovatele úrovne bývania a vybavenosti domácností</b>					
<b>Ukazovateľ</b>	<b>Priemerný počet</b>				<b>Podiel trvalo obývaných bytov s 3+ obytnými miestnosťami ( v % )</b>
	<b>trvalo bývajúcich osôb na 1 trvalo obývaný byt</b>	<b>m<sup>2</sup> obytnej plochy na 1 trvalo obývaný byt</b>	<b>obytných miestností na 1 trvalo obývaný byt</b>	<b>m<sup>2</sup> obytnej plochy na osobu</b>	
<b>Obec Selce</b>	3	85	3	21	89
OÚ Selce					

Základným zámerom obce v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerňovaní a zosúladiení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov. Strategickým

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

cieľom bytovej výstavby by malo byť – dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

### **1.13. Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo**

#### **Poľnohospodárstvo**

Na území katastrálneho územia obce poľnohospodársku výrobu zabezpečuje Roľnícke družstvo Selce s hospodárskym dvorom v severozápadnej časti zastavaného územia obce s rastlinnou a živočíšnou výrobou. Vzniklo 1.1.1991 po transformácii bývalého RD. Od začiatku svojej činnosti sa venovalo rastlinnej a živočíšnej výrobe s prioritným zameraním produkcie kravského mlieka, pričom v roku 1992 vybudovalo vlastnú mliekareň na spracovanie kravského mlieka s regionálnym odbytom produkcie. K dnešnému dňu je celá rastlinná výroba zameraná k produkcii krmovín – siláž, senáž, seno, obilniny (pšenica, ovos). Ako náhradu za neefektívne pestovanie zemiakov už druhý rok RD Selce pestuje repku olejnú. (Zdroj: RD Selce, máj 2007)

V živočíšnej výrobe sa za posledných 10. rokov zrekonštruovali všetky ustajňovacie objekty a všetky rekonštrukcie napomohli k skvalitneniu produkcie kravského mlieka.

V roku 2006 muselo Roľnícke družstvo ukončiť mliekárenskú výrobu nakoľko nariadenia z ES nedovoľovali jednému podnikateľskému subjektu vlastniť kvótu na produkciu i spracovanie mlieka. Celá táto záležitosť sa vyriešila založením s.r.o. so 100% vlastníctvom Roľníckeho družstva Selce, na ktorú prešla celá mliekárenská výroba Mliekareň Kopanice, s.r.o..

**Tab. č. 24 Poľnohospodárske subjekty**

Poľnohospodárske subjekty							
Subjekt	celk. výmera PP ha	orná pôda ha	TTP ha	ošípané ks	hovädzí dobytok ks	ovce ks	počet zamestnancov
RD Selce	752	304	448	-	218	-	23
SHR M. Voskár Selce	14	-	14	-	50	-	2
Barančia s.r.o.Selce	153	15	138	-	211	40	8
<b>Spolu:</b>	<b>919</b>	<b>319</b>	<b>600</b>	<b>-</b>	<b>479</b>	<b>40</b>	<b>33</b>
<b>Zdroj: RD Selce,2007</b>							

Obec má veľké tradície aj v oblasti salašníctva. V súčasnosti sú to súkromné salaše. Momentálne je v obci jeden salaš, v minulosti boli tri.

#### **Lesné hospodárstvo**

Národohospodárska politika v oblasti lesného hospodárstva je orientovaná okrem produkcie drevnej suroviny pre drevospracujúci priemysel významným podielom tiež na verejnoprospešné funkcie s celospoločenským dosahom (pestovateľská činnosť, ťažobná činnosť, semenárstvo ...).

Podmienky lesného hospodárstva v katastri obce reprezentuje pomerne výrazná lesnatosť (42 % rozlohy k.ú). Funkčná orientácia je zameraná predovšetkým na intenzívne hospodárenie, v menšom rozsahu na rekreačné využitie a čiastočne na ochranu (protierózna funkcia).

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

<b>Tab. 25 Špecifikácia funkcií lesných porastov</b>			
<b>Kategória lesov</b>	<b>%</b>	<b>Konkrétna funkcia</b>	<b>%</b>
<b>lesy hospodárske</b>	59	Produkčná	59
<b>lesy ochranné</b>	2	Protierózna	2
<b>lesy osobitného určenia</b>	39	Rekreačná	3
		Protiimisná	36

Zdroj: Územný plán obce Selce, 1998, konzultované r.2007

Územie obhospodarujú Lesy SR, a.s. Banská Bystrica, Odštepny lesný závod Slovenská Ľupča.

V uvedenom území je okrem štátnych lesov aj Združenie urbáriátu, ktoré združuje vlastníkov podielov pozemkov bývalého Urbárskeho, Pasienského, Kuriálneho spolku, ku ktorým vlastnícke právo nezaniklo. Činnosť združenia je vymedzená v Zmluve o založení a v Stanovách ako zveľaďovanie lesného a poľnohospodárskeho fondu.

### **1.14. Samospráva**

Nasledovná tabuľka dáva prehľad výdavkov obce na chod samosprávy od r.2002 do r. 2006.

<b>Tab. 26 Výdavky obce na chod samospráva od 2002 do 2006 (v tis. Sk)</b>					
<b>Ukazovateľ/Rok</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>
<b>Obec</b>	3882	4343	4706	6378	6131
OcÚ Selce					

Ako z danej tabuľky vyplýva, vývoj celkových výdavkov v sledovanom období zaznamenáva mierne rastúci trend až do roku 2005. V roku 2006 je zaznamenaný mierny pokles. Nárast výdavkov bol kompenzovaný nárastom príjmov z podielových daní a miestnych poplatkov, ktorých výšku prezentuje nasledujúca tabuľka.

<b>Tab. 27 Príjmy obce z podielových daní a poplatkov od 2002 do 2006 (v tis. Sk)</b>					
<b>Ukazovateľ/Rok</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>
<b>Podielové dane</b>	3672	3816	3875	8149	9248
<b>Miestne poplatky</b>	4 540	4 851	3 700	3 600	3 741
OcÚ Selce					

Nárast podielových daní bol z dôvodu bol z dôvodu prechodu originálnych kompetencií na obce. Pokles podielových daní bol spôsobený tým, že od 1.1. 2005 bol zrušený poplatok za alkohol a tabak, rekreačný poplatok a poplatok z lôžka.

S výkonom svojich samosprávnych funkcií súvisí aj zabezpečovanie komunálnych služieb v obci. Nasledujúca tabuľka prezentuje výdavky obce Selce na zabezpečenie týchto služieb. Najväčší podiel výdavkov pripadal na zabezpečenie verejného osvetlenia. Koncom roka bolo zakúpené nové úsporné verejné osvetlenie.

<b>Tab. 28 Výdavky obce na zabezpečenie komunálnych služieb 2001 do 2006 (v tis. Sk)</b>					
<b>Ukazovateľ/Rok</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>
<b>Úprava verejných priestranstiev</b>	35	95	0	10	469
<b>Údržba miestnych komunikácií</b>	252	279	301	351	107
<b>Cintorínske služby</b>	81	73	431	34	27
<b>Verejné osvetlenie</b>	218	272	336	339	695
OcÚ Selce					

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

Najmenej výdavkov bolo vynaložených na zabezpečenie cintorínskych služieb, ktoré sa týkali v prevažnej miere údržby verejných priestranstiev v areály cintorína. Z tabuľky vyplýva, že došlo k výraznému poklesu výdavkov na údržbu miestnych komunikácií, avšak výrazne vzrástli výdavky na úpravu verejných priestranstiev. Bolo spôsobené miernou zimou, usporilo sa na zimnej údržbe obecných komunikácií.

Z nasledovnej tabuľky je zrejماً príslušnosť obce k orgánom špecializovanej štátnej správy.

<b>Tab. 29 Dostupnosť ostatných orgánov štátnej správy a špecializovanej štátnej správy</b>	
<b>Úrad</b>	<b>Spádová obec</b>
Sídlo matričného úradu	Selce, Priechod, Baláže
Sídlo pracoviska daňového úradu	Banská Bystrica
Sídlo pracoviska policajného zboru	Slovenská Ľupča
Sídlo Okresného súdu	Banská Bystrica
Sídlo požiarnej stanice jednotky ZPO ???	Banská Bystrica
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Banská Bystrica
Sídlo pracoviska územnej vojenskej správy	Banská Bystrica
Sídlo pracoviska úradu práce sociálnych vecí a rodiny	Banská Bystrica
Sídlo obvodného úradu životného prostredia	Banská Bystrica
OcÚ Selce	

Väčšina orgánov špecializovanej štátnej správy pre obec Selce sídli v okresnom meste Banská Bystrica. Priamo v obci má sídlo matričný úrad s pôsobnosťou pre ďalšie obce v blízkom okolí – Priechod, Baláže.

### **Prehľad hospodárenia obce v období od 2002 – 2006 (tis. Sk)**

V sledovanom období vykazovalo hospodárenie obce rovnomerný vývoj.

<b>Tab. 30 Prehľad hospodárenia obce v období od 2002 – 2006 (tis. Sk)</b>					
<b>Ukazovateľ / Roky</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>
<b>Bežné príjmy</b>	7714	7804	8224	11784	12976
<b>Kapitálové príjmy</b>	1000	85	1000	1030	16
<b>Príjmy spolu</b>	8714	7889	9224	12814	12992
<b>Bežné výdavky</b>	6307	6424	7064	7183	8688
<b>Kapitálové výdavky</b>	2798	129	6683	3250	4657
<b>Výdavky spolu</b>	9105	6553	13747	10433	13345
<b>Zisk/strata</b>	-391	1336	-4523	2381	-353
OcÚ Selce					

Ako vyplýva z tabuľky, vo väčšine rokov sledovaného obdobia, obec hospodárila so záporným hospodárskym výsledkom v oblasti bežných príjmov a výdavkov, nakoľko obec Selce od roku 2002 je zriaďovateľom tak prenesených ako i originálnych kompetencií v oblasti školstva, životného prostredia atď. Na tieto kompetencie zo strany štátneho rozpočtu neboli v dostatočnom množstve pridelené finančné prostriedky a z toho dôvodu musela obec vynakladať nemalé finančné prostriedky na navrátený majetok zo strany štátu (majetok škôl vrátený v dezolátnom stave). Tak isto boli zo strany štátu podcenené všetky oblasti preneseného výkonu štátnej správy, na ktoré sú raz toľké výdavky ako poskytuje dotáciu štát. Tieto chýbajúce finančné prostriedky musia byť dopĺňované z obecného rozpočtu resp. z bežného rozpočtu obce. No i tak obec Selce vynaložila nemalé finančné prostriedky v oblasti kapitálových výdavkov, ktoré získala tak z výhodných úverových zdrojov ako aj z dotácií zo ŠR.

Vzhľadom na veľkosť obce možno hospodárenie obce považovať za veľmi dobré, nakoľko obec Selce prechádzala so značnou rezervou finančných prostriedkov na BÚ cez rok, ktoré mohli byť na základe zákona preradené do Rezervného fondu na investičnú výstavbu.



## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

Tabuľka vyjadruje stav majetku obce k 31.12.2006. Obec disponovala týmto majetkom:

<b>Tab. 31 Prehľad majetku obce k 31.12. 2006</b>	
<b>Majetok</b>	<b>Suma (v Sk)</b>
Software	661 000,-
Pozemky	6 724 747,-
Stavby	21 140 448,-
Ostatný HIM	36 815 323,-
<b>Spolu majetok</b>	<b>65 341 518,-</b>
OcÚ Selce	

Najväčší podiel majetku obce pripadal na hmotný investičný majetok. K uvedenému termínu disponovala obec stavbami v hodnote viac než 21 mil. Sk, ostatný hmotný investičný majetok bol ohodnotený na viac než 36 mil. Sk. Obec k uvedenému dátumu disponovala pozemkami v hodnote viac než 6 mil. Sk.

### **1.15. Projekty, ktoré boli realizované projekty, ktoré sa realizujú, projekty, ktoré sa plánujú realizovať a ich zdroje financovania.**

<b>Tab. 32 Projekty, ktoré boli realizované:</b>			
<b>Rok</b>	<b>Názov projektu</b>	<b>Zdroj financovania (vlastné zdroje, zdroje z EÚ, iné zdroje)</b>	<b>Suma v tis. Sk</b>
2004	Kanalizácia Mlynská	MŽP SR	1000
2006	Rekonštrukcia podlahy v ZŠ (telocvičňa)	Ministersvo školstva	1500
2006	Rekonštrukcia soc. zariadení MŠ	Ministerstvo financií	250
	<b>Vlastné zdroje a úverové zdroje:</b>		
2004	Kanalizácia Mlynská		2700
2004	Cesta a chodník Mlynská		3500
2006	Rekonštrukcia podlahy v ŽS		400
2006	Rekonštrukcia soc. zariadení MŠ		250
2006-2007	ČOV Potočná		3000
Zdroj: OcÚ Selce			

<b>Tab. 33 Projekty, ktoré sa realizujú:</b>			
<b>Rok</b>	<b>Názov projektu</b>	<b>Zdroj financovania (vlastné zdroje, zdroje z EÚ, iné zdroje)</b>	<b>Suma v tis. Sk</b>
2007	Geometrický plán Čachovo a Parky v obci	Vlastné zdroje	240
2007	Urbanistická štúdia Poľná – Vyšovec	Vlastné zdroje	500
2007	Príprava proj. dokumentácia ZŠ	Vlastné zdroje	70
2007	Príprava PD cesta do cintorína a MŠ	Vlastné zdroje	100
Zdroj: OcÚ Selce			

**Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

<b>Tab. 34 Projekty, ktoré sa plánujú realizovať:</b>			
<b>Rok</b>	<b>Názov projektu</b>	<b>Zdroj financovania (vlastné zdroje, zdroje z EÚ, iné zdroje)</b>	<b>Suma v tis. Sk</b>
	Denný stacionár	Zdroje EU	
	Cesta do Čachova	Zdroje EU	
	Cesta do MŠ a cintorína	Zdroje EU	
	Rekonštrukcia ZŠ	Zdroje EU	
	Historické námestie obce	Zdroje EU	
Zdroj: OcÚ Selce			

2. Vízia obce Selce:

*„Prosperujúca obec stavajúca na dedičstve svojich otcov,  
na svojich historických a kultúrnych tradíciách, využívajúca potenciál  
oblasti a ľudských zdrojov pre ďalší rozvoj obce a jej obyvateľov,  
miesto, kde budú ľudia radi žiť, miesto, kde sa budú rozvíjať podnikateľské  
aktivity a rozvíjať stredisko cestovného ruchu“*

### **3. Prioritné rozvojové oblasti obce**

Strategický plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V danom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných vychádzajúc z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti nasledovné:

#### ***1. Technická infraštruktúra***

Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska prílevu investícií v oblasti priemyslu a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržania požadovanej životnej úrovne obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj cestovného ruchu.

#### ***2. Sociálna oblasť a zdravotníctvo***

Pokračujúci trend rastu podielu poproduktívneho obyvateľstva musí byť sprevádzaný podmienkami, ktoré umožnia dôstojnejšie prežitie zostávajúceho zvyšku života. Vyššia veková skladba obyvateľov je sprevádzaná väčším výskytom chorôb.

#### ***3. Školstvo a šport***

Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej a základnej školy. Údržba a skvalitnenie športového areálu. Rozvoj zimných športov, pešej turistiky, cykloturistiky, spolupráca v rámci regiónu.

#### ***4. Kultúra***

Stále pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi, ale aj miestnymi kultúrnymi spolkami. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch. Kultúrne tradície budú šírené aj prostredníctvom cezhraničnej spolupráce.

#### ***5. Cestovný ruch a public relation***

V rámci rozvoja cestovného ruchu je potrebné spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi a zahraničnými cestovnými kancelárkami. Nevyhnutnou je taktiež propagácia obce a to najmä prostredníctvom www – stránky (už existujúcej).

#### ***6. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj***

Priority v oblasti rozvoja hospodárstva a vedecko-technického rozvoja spadajú predovšetkým do vytvárania pozitívnych predpokladov na rozvoj podnikateľských aktivít. Ide aj o rozvoj hospodárstva v oblasti tradičných remesiel.

#### ***7. Životné prostredie***

Trvalo udržiavané životné prostredie je významným ukazovateľom kvality života. Dlhodobé udržiavanie, ale aj skvalitňovanie prírodného prostredia, je spoločným cieľom všetkých obyvateľov obce. Monitorovaná kvalita vody a ovzdušia. Optimalizácia nakladania s odpadmi. Informovanosť obyvateľov o životnom prostredí. Propagácia chránených území..

#### **4. SWOT analýzy**

Nasledujúce SWOT analýzy sa zameriavajú na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

- 5.1 Technická infraštruktúra
- 5.2 Sociálna oblasť a zdravotníctvo
- 5.3 Školstvo a šport
- 5.4 Kultúra
- 5.5 Cestovný ruch a public relation
- 5.6 Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj
- 5.7 Životné prostredie

#### **Analýza SWOT**

Analýza SWOT pomôže zamerať pozornosť na kľúčové oblasti vo vnútri obce. Využitá bude hlavne pri budovaní jej silných stránok, odstraňovaní slabých stránok alebo ich akceptovaní (pokiaľ ich nie je možné odstrániť), využívaní príležitostí a vyrovnaní sa s rizikami vonkajšieho prostredia. SWOT analýza bude základným dokumentom a východiskom pre tvorbu stratégie obce a strategického plánovania.

Analýza silných a slabých stránok sleduje súčasný stav z hľadiska vnútorných faktorov, odhaľuje, čo je v obci pozitívne a negatívne. Silnou stránkou obce sú jej prirodzené dispozície a akákoľvek konkurenčná výhoda. Slabou stránkou je to, čo obci chýba, alebo čo sa robí nedostatočne v porovnaní s inými.

Analýza príležitostí a ohrození sa zameriava na budúci rozvoj obce z hľadiska vonkajších faktorov, určuje možnosti rozvoja a riziká, s ktorými treba rátať. Príležitosťou obce je akýkoľvek pozitívny trend, ktorý môže byť impulzom pre jej ďalší rozvoj v prípade, že sa nájdu zdroje na jeho realizáciu a bude oň záujem. Ohrozením obce sú akékoľvek nevýhodné trendy alebo smery vývoja na úrovni miestnej, ale aj regionálnej, národnej či celosvetovej, ktoré ju v negatívnom smere ovplyvňujú.

Syntéza výsledkov analýzy SWOT porovná vonkajšie hrozby a príležitosti s vnútornými silnými a slabými stránkami. Ich kombináciou a prienikom vznikne stratégia ako vyvažujúci faktor, ktorý uvedie obec do súladu s jej okolím.

Na základe Rozhodnutia ministra výstavby a regionálneho rozvoja SR č.3/2007 zo dňa 6.júna 2007 bol stanovený „Zoznam pólov rastu pre Národný strategický referenčný rámec na roky 2007 – 2013“.

***Obec Selce bola zaradená do kohézneho pólu rastu v záujmovom území inovačných pólov rastu.***

#### **4.1. Technická infraštruktúra**

<b>Silné stránky</b>	<b>Slabé stránky</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>- vybudovaná sieť na rozvod elektrickej energie</li><li>- dobré zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou,</li><li>- má aj vlastné pramene pitnej vody,</li><li>- vlastné vodojemy Močidlá, Jelšiny, Zábrež, Kopanice, RD</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- absencia dažďovej kanalizácie (zatiaľ len 20 %),</li><li>- absencia ďalších ČOV,</li><li>- zlý stav cesty III. triedy od Senice,</li><li>- ďalšie miestne komunikácie sú vplyvom</li></ul>

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Selce,Kejda, Tuf,</li> <li>- dobré prepojenie obecnej komunikácie na hlavnú cestnú sieť,</li> <li>- existencia verejného osvetlenia – úsporné osvetlenie - nové,</li> <li>- vybudovaná obecná ČOV – pre časť Na Mlyne</li> <li>- digitálna telekomunikačná sieť,</li> <li>- pokrytie signálom mobilných operátorov,</li> <li>- možnosť využitia WIFI siete pre prístup do siete Internet,</li> <li>- dostatočná kapacita elektrickej siete,</li> <li>- z funkčného hľadiska veľmi vyhovujúci systém regionálnej autobusovej a železničnej dopravy,</li> <li>- kompletná plynofikácia obce,</li> <li>- existujúca pevná telefónna sieť s bytovými prípojkami,</li> <li>- existencia verejného rozhlasu,</li> <li>- možnosť pripojenia na internet cez T-Com, WIFI</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- poveternostných podmienok v značnom štádiu zvetrania,</li> <li>- nevyhovujúca prístupová cesta do Čachova</li> <li>- nevyhovujúci stav korýt miestnych tokov -</li> <li>- nedostatok parkovacích plôch,</li> <li>- absencia verejných sociálnych zariadení pre potreby cestovného ruchu,</li> <li>- nedostatočný systém odvádzania povrchových vôd,</li> <li>- nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry,</li> <li>- nedostatočné využívanie internetu (v dôsledku vysokých cien),</li> <li>- zlý stav verejného priestranstva v blízkosti stípa Panny Márie</li> </ul>
<b>Príležitosti</b>	<b>Ohrozenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd v obci riešiť cez program ISPA (európsky predvstupový fond) s napojením na ČOV B.Bystrica,</li> <li>- vybudovanie cesty ku materskej škole,</li> <li>- vybudovanie oddychovej zóny Za škôlkou – ihrisko a priestor pre mamičky, deti a starších ľudí,</li> <li>- príprava novej lokality na výstavbu rodinných domov,</li> <li>- vybudovanie tržnice a odstavnej spevnenej plochy na „Brázdovie“ záhrade pri kultúrnom dome</li> <li>- rekonštrukcia miestnych komunikácií,</li> <li>- rekonštrukcia verejného priestranstva v okolí stípa Panny Márie so začlenením do parkovej zelene</li> <li>- osvetlenie cintorína,</li> <li>- skultúrnenie pietneho miesta – lavičky</li> <li>- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,</li> <li>- zvýšenie počítačovej gramotnosti,</li> <li>- rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí,</li> <li>- vybudovať cestu do Čachova : Nemce - Čachovo,</li> <li>- vybudovanie lanovkového prepojenia Čachovo-Šachtička-Špania Dolina</li> <li>- zabezpečenie občasného spojenia –autobusového do Čachova</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nízka miera podpory miest a obcí zo strany štátu,</li> <li>- zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií,</li> <li>- nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov,</li> <li>- nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,</li> </ul>

### **4.2. Sociálna oblasť a zdravotníctvo**

<b>Silné stránky</b>	<b>Slabé stránky</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- poskytovanie opatrovateľských služieb – 2 opatrovateľky</li> <li>- rozvoz obedov pre dôchodcov a starších občanov</li> <li>- dobrá dostupnosť zdravotného zariadenia (praktický lekár, zubný lekár, detský lekár v určité dni) v obci (stred dediny, všetko na jednom mieste a v blízkosti autobus. Zastávky- je to spádová oblasť aj pre Priehod, Baláže a Senicu,</li> <li>- dobrá dostupnosť zdravotníckych zariadení v Banskej Bystrici</li> <li>- rozvinutá sieť sociálnych zariadení a služieb v Banskej Bystrici,</li> <li>- charitatívna činnosť</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnych služieb,</li> <li>- absencia domu sociálnych služieb,</li> <li>- neexistencia klubu dôchodcov,</li> <li>- neexistencia klubu mladých,</li> <li>- absencia oddychovej zóny pre seniorov a ostatné vekové kategórie,</li> <li>- zdravotný stav obyvateľstva ( zvyšujúca sa chorobnosť s rastúcim vekom),</li> <li>- chýbajú detské ihriská,</li> </ul>
<b>Príležitosti</b>	<b>Ohrozenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby sociálnej oblasti a zdravotníctva,</li> <li>- založiť občianske združenie „Fond pre rozvoj obce Selce“ ( pre darovanie 2 %)</li> <li>- zriadenie vývarovne pre odkázaných občanov,</li> <li>- vybudovanie denného stacionára pre starších ľudí</li> <li>- zlepšenie štandardu zdravotníckych zariadení,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii,</li> <li>- zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva,</li> <li>- zhoršovanie zdravotného stavu obyvateľov stredného veku,</li> <li>- rast počtu srdcovo-cievnych chorôb,</li> <li>- rast nádorových ochorení tráviaceho traktu,</li> </ul>

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

<ul style="list-style-type: none"> <li>- zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby,</li> <li>- možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,</li> <li>- podpora umiestňovaniu ďalších ordinácií súkromných lekárov pre klientelu zo spádového územia a z mesta BB</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vysoký výskyt alergických ochorení,</li> <li>- pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť,</li> <li>- nedostatočná starostlivosť zo strany štátu</li> </ul>
--	--

### **4.3. Školstvo a šport**

<b>Silné stránky</b>	<b>Slabé stránky</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- materská škola s kapacitou 50 / teraz 46 detí/ kapacitne vyhovuje,</li> <li>- základná škola s kapacitou 270/teraz 264 žiakov/ kapacitne vyhovuje,</li> <li>- existencia knižnice – 8705 zväzkov,</li> <li>- vybudovaná telocvičňa v areáli školy,</li> <li>- významné výchovno–vzdelávacie výsledky základnej školy,</li> <li>- základná škola pripojená na sieť internetu,</li> <li>- prítomnosť počítačovej učebne,</li> <li>- dostatok priestorov na výkon vzdelávacej činnosti,</li> <li>- využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť,</li> <li>- existencia poľovníckych revírov, Poľovnícke združenie Žiare</li> <li>- množstvo turistických trás a chodníkov pre uskutočňovanie pešej turistiky a cykloturistiky,</li> <li>- orientačná mapa so zakreslenými cyklotrasami</li> <li>- ihrisko v areáli školy,</li> <li>- existencia športovo-rekreačnej zóny v areáli Čachovo, Šachtička</li> <li>- výučba hry na hudobné nástroje po vyučovaní –chodí externá učiteľka z hudobnej školy</li> <li>- fungujúci Športový futbalový klub – muži, ženy,</li> <li>- Miestny klub Slovenského orla - turistika</li> <li>- športové krúžky na základnej škole: futbalový, stolnotenisový, výtvarný, šikovné ruky, tvorivé práce, lego-dacta, literárno-hudobno-pohybový, práca s počítačom, cvičenia z matematiky, cvičenia zo slov. jazyka a literatúry, prírodovedný, redakčný</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- potreba zateplenia budovy základnej školy,</li> <li>- deficit v materiálno – technickom vybavení školy</li> <li>- potreba výmeny okien na budove základnej školy</li> <li>- potreba rekonštrukcie elektroinštalácie</li> <li>- potreba výmeny strešnej krytiny na základnej škole,</li> <li>- absencia mimoškolských zariadení,</li> <li>- nedostatok moderných učebných pomôcok,</li> <li>- nevyužitie skokanské mostíky v Dubinách</li> </ul>
<b>Príležitosti</b>	<b>Ohrozenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ďalšie zavádzanie výpočtovej techniky do školy - zvýšenie počítačovej gramotnosti žiakov a učiteľov,</li> <li>- koordinácia výchovy a vzdelávania so všetkými odbornými inštitúciami,</li> <li>- možnosť vzdelávania občanov v cudzích jazykoch,</li> <li>- možnosť využitia internetu aj pre občanov mimo vyučovania</li> <li>- výstavba oddychovej a športovej zóny v obci (Za škôlkou)</li> <li>- zefektívnenie spolupráce s okresným mestom na regionálnej úrovni,</li> <li>- úprava turistických chodníkov,</li> <li>- rekonštrukcia skokanských mostíkov v Dubinách a obnovenie tradícií v skokoch na lyžiach</li> <li>- podpora záujmových krúžkov zo strany obce,</li> <li>- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU a iných zdrojov</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...),</li> <li>- rómske deti z BB v škole</li> <li>- nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov,</li> <li>- nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov,</li> <li>- nárast sociálnej ohrozenosti mládeže,</li> <li>- nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov,</li> <li>- neatraktívnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie,</li> <li>- deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve,</li> <li>- nesystémová reforma vzdelávacej sústavy,</li> </ul>

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

### **4.4. Kultúra**

<b>Silné stránky</b>	<b>Slabé stránky</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dlhoročná história obce,</li> <li>- tradície – selčianske tvarožníky, varenie kutlov-držiek,</li> <li>- pravidelne organizované kultúrne a športové podujatia:</li> <li>- podomové fašiangovanie</li> <li>- rozlúčka so snehom v maskách v areáli Čachovo a prechod na bežkách z Donovalov do Čachova okolo 19. marca</li> <li>- výročie oslobodenia obce 25.3.- kladenie vencov</li> <li>- stávanie mája – 30. apríla v strede obce za účasti folklórneho súboru</li> <li>- Deň matiek okolo 13. mája – program v kult. Dome – vystúpenie folklórneho súboru žiakov ZŠ a MŠ,</li> <li>- „Kutliarsky deň“ príprava držkových špecialít (súťaž), stánkový predaj remeselníckych výrobkov, hudba, tanec –prvá júňová sobota v strede obce, akcia nielen pre Selčanov</li> <li>- Minifutbalový turnaj – areál Čachovo , koncom júna</li> <li>- Kladenie vencov k pomníku pri príležitosti SNP a partizánska vatra,</li> <li>- Biatlon „O pohár SNP“ býva koncom augusta v areáli strelnice v Selciach</li> <li>- „Október – mesiac úcty k starším“ – stretnutie s jubilujúcimi občanmi v kultúrnom dome Selce</li> <li>- Uvítanie detí pod vianočným stromčekom – december</li> <li>- Mikuláš – akcia pre deti v kultúrnom dome</li> <li>- „Vianočný turnaj stolnom tenise a dáme“ – športové podujatie nielen pre Selčanov sa koná v nedeľu pred Vianocami</li> <li>-</li> <li>- prítomnosť kultúrnych pamiatok: Kostol, kaplnka sv. Jána Nepomuckého, epitaf pri múre kostola</li> <li>- areál starého cintorína v blízkosti kostola, kde sú pochované významné osobnosti (Plošic, Šujanský, Mesík-Vajda )</li> <li>- pamätné tabule na domoch pripomínajúce slávnych rodákov(Caban, Mesík-Vajda)</li> <li>- existencia predhistorického hradu „Hrádok“ – archeologické vykopávky,</li> <li>- vydané 2 publikácie o Selciach</li> <li>- obecné noviny – občasník - Spravodajca</li> <li>- uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru,</li> <li>- existencia Dobrovoľného hasičského zboru s historickou tradíciou, organizujú prehliadku a ukážky hasenia</li> <li>- dobré kultúrne povedomie obyvateľov,</li> <li>- existencia kultúrneho domu,</li> <li>- detský folklórny súbor Vánok</li> <li>- zmiešaný spevácky zbor</li> <li>- usporadúvanie osláv 5. júla na sviatok sv. Cyrila a Metoda, ktorým je zasvätený kostol,</li> <li>- existujúca stránka <a href="http://www.selce.sk">www.selce.sk</a></li> <li>- organizovanie výstav (ľudová tvorba –výšivky, keramika)</li> <li>-</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť,</li> <li>- nerozvinutá kultúrna turistika,</li> <li>- absencia združenia, záujmového krúžku v oblasti kultúry,</li> <li>- nie najlepší stav kult. domu- staré okná na budove, chýbajúce zateplenie budovy</li> <li>- slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce,</li> <li>- nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia,</li> <li>- poškodený oporný múr pod kostolom,</li> <li>- neexistencia zariadenia propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce,</li> <li>- nekultúrny priestor v blízkosti stípa Panny Márie,</li> </ul>
<b>Príležitosti</b>	<b>Ohrozenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- usporadúvanie Dňa obce,</li> <li>- spracovanie ročného programu kultúrnych podujatí a zverejnenie na internetovej stránke obce, ale i na dostupných miestach v obci,</li> <li>- vybudovať informačné panely na múre pod Ocú</li> <li>- usporadúvanie výročných kultúrnych podujatí pri príležitosti prvej zmienky o obci,</li> <li>- každoročné folklórne slávnosti,</li> <li>- lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce,</li> <li>- výstavba izby folklóru a zvyklostí obce,</li> <li>- výstavba remeselného dvora,</li> <li>- rozvoj sponzorovania kultúry,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nezáujem obyvateľov o rozvoj svojho kultúrneho povedomia,</li> <li>- slabá podpora kultúry zo strany štátu a VUC,</li> <li>- posun priorit mládeže ku konzumnej kultúre,</li> <li>- nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia na obce,</li> <li>-</li> </ul>



## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

<ul style="list-style-type: none"> <li>- obnova zanikajúcich tradícií,</li> <li>- vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci, jej kultúrnom dedičstve a tradícií,</li> <li>- zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni,</li> <li>- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ a iných zdrojov,</li> <li>- väčšia podpora zo strany VUC,</li> <li>- vlastná iniciatíva obyvateľov za krajšiu obec, aby sa naplnila už spomenutá vízia</li> <li>- rozšíriť stránku <a href="http://www.selce.sk">www.selce.sk</a> odkazy na ďalšie stránky subjektov v obci ( napr. MŠ, ZŠ, podnikatelia apod.)</li> <li>- obnova námestia pri stĺpe Panny Márie s vybudovaním oddychovej zóny v obci</li> </ul>	
--	--

### **4.5. Cestovný ruch a public relation**

<b>Silné stránky</b>	<b>Slabé stránky</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- bohatá história obce,</li> <li>- významné kultúrne dedičstvo</li> <li>- kostol v románsko-gotickom slohu (stará krstiteľnica, organ, kazateľnica, obraz sv. Cyrila a Metoda z r.1863, drevené lavice z 19. stor.</li> <li>- areál starého cintorína pri kostole, kde sú pochované významné osobnosti</li> <li>- epitaf rodiny Seleckých pri stene kostola</li> <li>- kaplnka so sochou sv. Jána Nepomuckého</li> <li>- Mariánsky stĺp v strede dediny pri hornej Jednote v parčíku</li> <li>- verejná parková zeleň v hornej časti obce (povyše kostola)</li> <li>- okolitá príroda, prírodné útvary</li> <li>- predhistorický hrad „Hrádok“- archeologická lokalita – urobené vykopávky</li> <li>- blízkosť Národného parku Nízke Tatry</li> <li>- územím viedla Magna via až ku Hladlovskému sedlu</li> <li>- prírodné útvary a staré stromy nachádzajúce sa v katastri (staré duby, lipy)</li> <li>- lokalita Čachovo – stredisko zimných športov – (4 vleky)</li> <li>- ubytovacie a stravovacie kapacity v Čachove a na Šachtických</li> <li>- poskytovanie ubytovania aj v chatách</li> <li>- turistická ubytovňa na ihrisku,</li> <li>- existencia <a href="http://www.selce.sk">www.selce.sk</a> ako aj samostatných stránok ubytovacích zariadení:</li> <li>- <a href="http://www.quattrobb.sk/chata-kontakty.html">www.quattrobb.sk/chata-kontakty.html</a>,</li> <li>- <a href="http://www.chatacachovo.sk">www.chatacachovo.sk</a></li> <li>- <a href="http://www.selce.cachovo.sk">www.selce.cachovo.sk</a></li> <li>- <a href="http://www.sachticka.sk">www.sachticka.sk</a></li> <li>- stravovacie a reštauračné služby v ubytovacích zariadeniach a navyše : Zrub Čachovo, pohostinstvá v obci, školská jedáleň</li> <li>- Športcentrum Čachovo má vlastný tlačенý propagačný materiál,</li> <li>- možnosť letnej a zimnej rekreácie</li> <li>- blízka dostupnosť B.Bystrice</li> <li>- spádovosť B.Bystrice a ďalšieho okolia</li> <li>- poľovnícky revír – poľovnícke združenie Žiare</li> <li>- dobré prepojenie na Šachtičky a Čachovo</li> <li>- možnosti realizácie cykloturistiky – sú urobené cyklotrasy,</li> <li>- spolupráca v rámci združenie obcí Mikroregión pod Panským dielom</li> <li>- zriadená kancelária –Kultúrno – informačné stredisko Mikroregiónu pod Panským dielom</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- slabá propagácia obce ,slabá propagácia obce –</li> <li>- absencia tlačенých propagačných materiálov o Selciach</li> <li>- absencia informačnej tabule o službách CR v obci a Čachove niekde pri obecnom úrade,</li> <li>- nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu,</li> <li>- slabá kooperácia s cestovnými kancelármi,</li> <li>- slabá propagácia tradičných umení a remesiel v obci,</li> <li>- nedostatok športovísk potenciálne využiteľných návštevníkmi obce,</li> <li>- zlá prístupová cesta od Senice,</li> <li>- nekvalitná cesta do Čachova,</li> <li>- nevyšporiadané majetkoprávne vzťahy k pozemkom (pri budovaní šport. areálu)</li> </ul>
<b>Príležitosti</b>	<b>Ohrôzenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- možnosť rozvíjať agroturistiku,</li> <li>- zriadiť jazdeckú školu,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- blízka vzdialenosť Národného parku Nízke Tatry môže sčasti obmedziť rozvoj aktivít cestovného ruchu v obci,</li> </ul>

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

<ul style="list-style-type: none"> <li>- možnosť rozvoja oddychovej turistiky v okolí,</li> <li>- možnosti rozvoja cykloturistických, jazdeckých a náučných chodníkov,</li> <li>- voľné kapacity v chatách</li> <li>- voľné nevyužitú priestory v rodinných domoch</li> <li>- spracovať multimedialne propagačné materiály obce v rôznych jazykových mutáciách,</li> <li>- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU</li> <li>- rozvíjať rodinnú rekreáciu,</li> <li>- spracovať obrazový materiál o Selciach so stručným prehľadom histórie i súčasnosti, súčasťou by bola pohľadnica.</li> <li>- spracovať stručný materiál o histórii kostola a Seliecdať na stenu kostola vo vstupnej časti aj v cudzích jazykoch (nemecky, anglicky, francúzsky),</li> <li>- rozvoj spolupráce v rámci už založeného Mikroregiónu Pod Panským dielom</li> <li>- úprava turistických chodníkov,</li> <li>- rekonštrukcia skokanských mostíkov v Dubinách a obnovenie tradícií v skokoch na lyžiach</li> <li>- podpora záujmových krúžkov zo strany obce,</li> <li>- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU a iných zdrojov,</li> <li>- koordinácia poskytovania služieb aj s ostatnými centrami CR v regióne,</li> <li>- podpora CR zo strany VUC,</li> <li>- možnosť získať financie zo zdrojov EU a iných zdrojov,</li> <li>- vybudovanie komunikácie od Nemce - Kynceľová do Čachova,</li> <li>- vybudovanie lanovkového prepojenia Čachovo-Šachtičky- Špania Dolina</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- náročné získavanie úverových zdrojov,</li> <li>- neochota ľudí investovať a začať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu,</li> <li>- legislatívne prostredie,</li> </ul>
---	---

### **4.6. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj**

<b>Silné stránky</b>	<b>Slabé stránky</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dostatok pracovnej sily, ktoré sú k dispozícii pre priemyselne zamerané podniky v okolí,</li> <li>- existencia Roľníckeho družstva Selce - so živočíšnou a rastlinnou výrobou,</li> <li>- Mliekareň Kopanice, s.r.o. – spracovanie mlieka</li> <li>- blízka vzdialenosť do B.Bystrice</li> <li>- pracovné príležitosti blízko B.-Bystrice</li> <li>- prítomnosť stavebnej firmy,</li> <li>- prítomnosť 1 ubytovacieho zariadenia priamo v obci a ďalšie ubytovacie zariadenia v lokalite Čachovo a Šachtička,</li> <li>- prítomnosť stravovacích zariadení v lokalite Čachovo a Šachtička,</li> <li>- prítomnosť firiem s dobrým rozvojovým potenciálom,</li> <li>- podnikateľský subjekt zaoberajúce sa spracovaním drevnej hmoty,</li> <li>- podnikateľské subjekty zaoberajúce sa poskytovaním dopravných služieb,</li> <li>- výhodná geografická poloha obce v blízkosti okresného a krajského mesta Banská Bystrica,</li> <li>- rýchla dostupnosť mesta Banská Bystrica,</li> <li>- prítomnosť železničnej dopravy v okresnom meste Banská Bystrica, blízkosť medzinárodného letiska na Sliachi</li> <li>- vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nevyriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom a stavbám, ktoré sa môžu stať prekážkou pri rozvoji podnikateľských aktivít,</li> <li>- nízky rozpočet obce nedovoľuje v dostatočnej miere podporovať podnikateľské aktivity obyvateľstva,</li> <li>- nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov,</li> <li>- vysoká finančná záťažnosť a administratívne bariéry obmedzujúce rozvoj podnikania,</li> <li>- nedostatočná miera tvorby finančných zdrojov u fyzických osôb, ktorá zabraňuje rozvoju podnikateľských aktivít,</li> <li>- nedostatočná podpora poľnohospodárskych podnikov,</li> <li>- nedostatočná miera tvorby finančných zdrojov na nákup a inštaláciu moderných efektívnych výrobných technológií,</li> <li>- nevyhovujúce autobusové spojenie cez víkend,</li> <li>- chýbajúce stravovacie zariadenie priamo v obci</li> </ul>

## Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dostatok ľudských zdrojov s dostatočnými skúsenosťami v oblasti poľnohospodárstva, strojárkeho, drevárskeho a textilného priemyslu,</li> <li>- dostatok vzdelaných ľudí so stredným a vysokoškolským vzdelaním,</li> <li>- dostatok nevyužitých priestorov v rodinných domoch na ďalší rozvoj služieb cestovného ruchu – ubytovanie na súkromí,</li> <li>- podpora podnikateľov a vytváranie vhodných podnikateľských podmienok,</li> <li>- ďalší rozvoj technickej infraštruktúry,</li> <li>- rozvoj informačných technológií – lepší prístup k informáciám,</li> <li>- zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov k financiám,</li> <li>- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,</li> <li>- rozvoj environmentálne vhodných technológií,</li> <li>- zahraničné investície,</li> <li>- podpora rozvojových investícií,</li> <li>- vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách,</li> <li>- spájanie pravidelných, tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami,</li> <li>- zlepšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva môže byť hybnou silou rozvoja podnikateľských aktivít,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU,</li> <li>- nedostatok investičného kapitálu,</li> <li>- neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity,</li> <li>- neochota obyvateľov investovať do ďalšieho vzdelávania,</li> </ul>

### 4.7. Životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> <li>- kompletná plynofikácia obce,</li> <li>- kvalitná legislatíva pre nakladanie s tuhým kom. odpadom TKO a DSO,</li> <li>- skládka PDO v Škrádne</li> <li>- prírodné bohatstvo s lesmi (42 % k.ú),</li> <li>- hodnotné prírodné prostredie na rekreáciu,</li> <li>- blízkosť Národného parku Nízke Tatry</li> <li>- zabezpečený odvoz PDO</li> <li>- zavedený separovaný zber v obci,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- narastanie individuálnej automobilovej a motocyklovej dopravy,</li> <li>- v širšom okolí prítomné výrobné prevádzky spôsobujúce znečisťovanie ovzdušia: Biotika Slovenská Ľupča,</li> <li>- nedostatočná dažďová kanalizácia (len 20%),</li> <li>- zatiaľ v prevádzke len 1 ČOV,</li> <li>- nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave ŽP,</li> <li>- ?kyslé dažde znehodnocujúce lesný porast v okolí,</li> <li>- existencia čiernych skládok,</li> <li>- pomerne vysoký podiel obyvateľov využíva na vykurovanie prevažne tuhé palivá ako drevo a uhlie – hlavne v zimnom období vzhľadom na vysoké ceny plynu a elektriny,</li> <li>- absencia oddychovej zóny pre obyvateľov (priestor pre matky s deťmi, pre starších obyvateľov)</li> </ul>
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>- kompletná zmena palivovej základne,</li> <li>- úprava verejných plôch- parky, lavičky koše, úprava priestoru a cesty pri hornej Jednote v blízkosti stípa Panny Márie,</li> <li>- rekonštrukcia miestnych komunikácií,</li> <li>- dôsledné plnenie stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva,</li> <li>- regulácia koryta miestneho potoka Za mlynom,</li> <li>- zvýšiť právne povedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia,</li> <li>- vybudovanie oddychovej zóny Za škôlkou,</li> <li>- rozvoj ekologického poľnohospodárstva</li> <li>- obnoviteľné zdroje energie–slnecná energia,geotermálna energia, energia biomasy, veterná energia</li> <li>- možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja,</li> <li>- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmerného využívania fosílnych palív domácnosťami.</li> <li>- ohrozená kvalita pitných a povrchových vôd,</li> <li>- zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva,</li> <li>- znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia,</li> <li>- dopady na zdravotný stav obyvateľov,</li> <li>- pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami počas zimných mesiacov,</li> <li>- nárast množstva vyvázaných odpadov,</li> <li>- nedostatočná disciplína pri nakladaní s odpadmi,</li> <li>- neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,</li> </ul>

## 5. Zmýšľanie obyvateľov obce

Spoznanie predstáv obyvateľov obce o tom, čo by v nej najradšej zrealizovali, sa uskutočnilo anketou ako aj osobným stretnutím 26. júna 2007 na Obecnom úrade v Selciach. Anketa bola štruktúrovaná a členila sa do jednotlivých oblastí podobne ako aj pri SWOT analýze:

**Technická infraštruktúra**

**Sociálna oblasť a zdravotníctvo**

**Školstvo a šport**

**Kultúra**

**Cestovný ruch a public relation**

**Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj**

**Životné prostredie**

Občania sa vyjadrili k jednotlivým oblastiam a uviedli množstvo námetov, ktoré sa stanú podnetmi pre ďalší rozvoj obce.

### 1. Technická infraštruktúra

- vybudovanie cesty ku materskej škole a do cintorína,
- upraviť priestor cintorína – lavičky, osvetlenie
- rekonštrukcia prístupovej cesty do Seliec a miestnych komunikácií,
- upraviť a skultúrniť centrálnu časť obce pri hornej Jednote a v blízkosti stĺpa Panny Márie v nadväznosti na parkovú zeleň,
- využitie priestoru pri kultúrnom dome na parkovanie a aj ako tržnicu,
- vybudovanie obchvatu obce od Senice popred Dúbravu do Priechodu a Slovenskej Ľupče,
- zabezpečiť označenie ulíc tabuľami,
- zabezpečiť orientačné tabule na okrajoch obce a v strede obce s uvedením ulíc,
- na múre pod OcÚ umiestniť informačné tabule – o jednotlivých častiach obce, o uliciach, o podnikateľských subjektoch v obci, a pod.
- zabezpečenie odvodu povrchových vôd,
- vybudovanie veľkého nákupného centra v hornej časti obce,
- vybudovanie ČOV,
- vybudovanie obchvatnej komunikácie do Selčianskej doliny od Nemiec
- nainštalovať radar na meranie signalizácie rýchlosti na cestnej komunikácii cez obec, vybudovanie retardérov,
- prepojiť obec s Nemcami,
- prepojiť so Šalkovou (popri smetisku),
- zabezpečiť systémovú internetizáciu obce,
- vybudovanie technickej infraštruktúry územnej sídelnej zóny Záhumnie I predĺženie Poľnej ulice,
- vypracovať územnú sídelnú zónu Záhumnie II z Vyšovca a vybudovanie technickej infraštruktúry,
- vyasfaltovať povrch Mlynskej po plynofikácii,
- vybudovať rigól a opraviť miestnu komunikáciu do Jelšín,
- vykonať rekonštrukciu miestnej komunikácie Ku strelnici,
- uskutočniť rekonštrukciu miestnej komunikácie k Družstevnej ulici,
- vybudovanie oddychovej zóny pre matky s deťmi za materskou školou,
- zrealizovať rekonštrukciu koryta Selčianskeho potoka, aby sa zabránilo povodňam,
- vybudovanie tržnice pri kultúrnom dome,
- zabezpečiť autobusové spojenie medzi 9.30 a 11.45 a 13.00 a 15.00 h., viac spojov cez víkend,

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

### **2. Sociálna oblasť a zdravotníctvo**

- zriadenie denného stacionára pre prestárlych občanov (v hornej škole),
- vybudovanie domu sociálnych služieb (zdravotno-sociálny komplex) so všetkými lekármi (všeobecný, zubný, detský lekár) ako aj 1 až 2 x mesačne špecialisti (kardio, kožná amb., očná amb., urolog., gynekolog. amb), aj s lekárňou,
- vybudovanie oddychovej zóny pre starších občanov a matky s deťmi, pieskovisko, hojdačky, ihrisko,
- súčasné zdravotné stredisko prebudovať na obecné nájomné byty,
- prebudovať kultúrno-administratívnu budovu na Športovej ulici na dom dôchodcov,
- rekonštrukcia zdravotného strediska -vymeniť okná a zatepliť budovu zdravotného strediska, vybudovať bezbariérový prístup,
- zabezpečiť odvoz do zdravotníckych zariadení,

### **3. Školstvo a šport**

- vykonať rekonštrukciu materskej školy- zateplenie, výmena okien, nový náter na budove, zmodernizovanie vnútorných priestorov,
- postaviť novú budovu materskej školy,
- vykonať rekonštrukciu základnej školy – zateplenie budovy, výmena okien, el. inštalácie, sanity,
- zateplenie telocvične,
- zmodernizovanie školskej kuchyne a jedálne,
- vybudovanie športového areálu v obci na denné využívanie – kontrola cez web kameru,
- vybudovanie voľne dostupného ihriska pre mládež, možnosť využitia na viaceré športy na volejbal, na basketbal a iné.
- rekonštrukcia ihriska pri základnej škole,
- viacúčelovosť využitia školskej telocvične s možnou rekonštrukciou, resp. dostavbou a aj so saunou,
- vybudovanie priestranstiev pre deti – dokončenie detského ihriska v priestoroch farského dvora
- podporovať futbal a lyžovanie,
- podporovať rozvoj športovej disciplíny – skoky na lyžiach,
- rekonštrukcia a dobudovanie športového areálu v Dubinách – skokanské mostíky- nadviazať na tradície,
- vybudovať tenisové kurty v obci a v zime ich prerobiť na klziská,
- zriadiť zimné prírodné klzisko,
- dohliadnuť, aby štart resp. časť trate pre bežeckých lyžiarov išla popri štadióne- kvôli parkovaniu, občerstveniu, zníženia zaťaženia iných operatívnych plôch turistickým znečistením a v konečnom dôsledku pre zvýšenie kultúry športového využitia,
- podpora rozvoja užitočne stráveného voľného času - výučba cudzích jazykov , počítačov,

### **4. Kultúra**

- podporovať mužský a ženský spevácky súbor
- podporovať detský folklórny súbor Vánok – vytvárať mu podmienky,
- obnoviť divadelný súbor,
- zriadiť izbu tradícií a historických predmetov
- zriadenie remeselníckeho dvora, drobná remeselná výroba,
- rozvoj spolupráce v kultúrnej oblasti (ale nielen v tejto) s obcami v Mikrorégióne Pod Panským dielom, s obcami, kde pôsobili naši známi rodáci (napr. Komjatice)
- nadviazať najprv kultúrnu spoluprácu aj s nejakou podobne orientovanou obcou v zahraničí, napr. v Rakúsku, Taliansku a pod.
- potreba rekonštrukcie kultúrneho domu – výmena okien, zateplenie,
- poškodený oporný múr pod kostolom- potreba rekonštrukcie,
- dať vyrobiť pohľadnice s námetom Seliec – pamätihodnosti a príroda, využiť letecké snímky,
- zrenovovať pôvodný obraz Všetkých svätých, ktorý je poškodený,
- organizovať kultúrne podujatia v obci – divadlo, koncerty,
- dať do prevádzky znova kino (aspoň počas prázdnin),
- dobudovať knižnicu s prepojením na internet, možnosť kopírovania pre občanov,
- vybudovať prírodný amfiteáter za futbalovým ihriskom, využiteľný aj s komplexom ihriska,
- uskutočniť rekonštrukciu javiska v kultúrnom dome,

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

### **5. Cestovný ruch a public relation**

- rozvíjať rekreačné strediská Čachovo, Šachtičky,
- zamerať sa na rozvíjanie CR v oblasti Selčianskeho diela a jeho okolia,
- rozvíjať CR nielen v zimnom období, ale aj letnom, počas celého roka,
- je potrebné vybudovať atrakcie, ktoré prilákajú turistov: "opičia dráha", kúpalisko, oddychové rodinné zóny, korčuliarske trate, a pod.
- vybudovať zariadenia na relaxáciu, oddych a hlavne doplnkové služby, ktoré skvalitňujú CR,
- vybudovať spevnené parkovacie plochy v Čachove ako aj v obci,
- prepojiť Čachovo a Šachtičky lanovkou,
- vybudovanie ubytovacích kapacít,
- v rámci Selčianskeho diela rozvíjať agroturistiku, budovať individuálne rekreačné zariadenia,
- vybudovanie rôznych zimných atrakcií – zimný tobogán
- podporovať rozvoj ubytovania na súkromí, prerobením svojich rodinných domov,
- vybudovať prepojenie Seliec s obcou Nemce cyklistickou trasou, korčuliarskou trasou k oddychovým areálom v obci Selce tak aj v obci Nemce,
- využitie prepojenia prírodnou cestou obce Selce a Slovenskej Ľupče,
- obnovenie historického námestia obce Selce (pri hornom obchode),
- rekonštrukcia oporného múru pod kostolom, údržba kostola a celého areálu okolo kostola,
- zabezpečiť reštauračné služby pre návštevníkov obce so zameraním na miestne špeciality – hlavne držky, tvarožníky a iné typické jedlá ,
- zrekonštruovať turistickú ubytovňu na ihrisku – poskytovať reštauračné, ubytovacie služby aj zábavné,
- vybudovanie kolkárne,
- rozvíjať CR nielen v Čachove, ale aj priamo v obci,
- podporovať rozvoj agroturistiky,
- vybudovať cyklistické chodníky, vybudovať obchvatnú cestu do Selčianskej doliny od Nemiec,
- viac propagácie ŠK Čachovo,
- prepojenie Šachtičky – Čachovo – Donovaly,
- častejšie aktualizovať www stránky obce, uviesť linky aj na ďalšie inštitúcie a zariadenia a iné užitočné adresy,
- podporovať rozvoj vidieckej turistiky, agroturistiky a lesoturistiky (rekonštrukcia hospodárskych budov a dvorov na predmetný účel, modernizácia a prestavba už existujúcich zariadení, výstavba nových zariadení ),
- rozvoj rekreačných a relaxačných aktivít vrátane nákupu technológie a techniky ( turistické chodníky, jazdectvo, rybárstvo, cykloturistika, zimné športy, letné športy a pod.)
- zlepšenie vzhľadu obce – verejných objektov a priestorov – za účelom zatraktívnenia prostredia pre obyvateľov a návštevníkov s akceptovaním architektonických, urbanistických a krajinárskych lokálnych a regionálnych daností a špecifik,

### **6. Hospodárstvo a vedeckotechnický rozvoj**

- Viac rozvíjať spoluprácu podnikateľských subjektov v obci a Obecného úradu Selce,
- Zostaviť databázu podnikateľských subjektov pôsobiacich v obci , hlavne živnostníkov – murár, tesár, maliar a pod. pre obyvateľov obce, ale aj iných záujemcov o tieto služby,
- Zostaviť aj databázu podnikateľských subjektov , ktorí nemajú sídlo v obci,
- Zriadiť informačné tabule o podnikateľských subjektoch v blízkosti obchodov a ich činnosti v obci,
- Zvereňovať obecné oznamy aj na internete,
- Zriadiť muštáreň a sušiareň ovocia pre občanov , ale aj pre susedné obce,
- Umožniť prístup na internet na obecnom úrade pre občanov v núdzi,
- Internetizácia celej obce, zaviesť internet pre občanov zdarma, resp. lacnejšie (napr. mesto Martin),
- Definovať priestor na podnikateľské aktivity – obecný priemyselný park, nakoľko je neprípustné podnikateľ v obytnej zóne obce (rôzne remeslá: automechanik, zámočník, rôzna „občianske spolunažívanie sťažujúca činnosť ...),
- Zakladať malé a stredné podniky s majetkovou účasťou obce (aj v oblasti cestovného ruchu),

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

### **7. Životné prostredie**

- nevytvárať divoké skládky v prírode,
- zlikvidovať divoké skládky odpadu,
- za znečisťovanie prostredia dávať pokuty,
- poslanci obecného úradu viac vplývať osvetou na spoluobčanov vo svojom obvode,
- vytvoriť oddychovú zónu v centre obce – lavičky, upraviť parkovú zeleň,
- spracovávať biologický odpad,
- zákaz voľného pohybu psov,
- trvalé umiestnenie kontajnerov na všetky druhy odpadov – nielen 2-3 x ročne,
- zriadenie lesoparku,
- prísny zákaz pálenia starých vecí v blízkosti obydí a tým zabráneniu neznesiteľného zadymenia dediny,
- postihovať motorkárov v prírode a divoké skládky odpadu,
- nepáliť pevný domový odpad v blízkosti potoka,
- nepáliť zdravie ohrozujúci odpad v blízkosti obydí – sankcionovať,
- vyčistiť potoky, polia a lesy od odpadkov a divokých skládok,
- zapojiť občanov do ochrany životného prostredia,
- monitorovať znečistenie ovzdušia,
- uskutočňovať častejšie zber veľkého domového odpadu,
- zabezpečiť obecné kompostovisko – kontrola cez web kameru,
- zabezpečiť informovanosť občanov a reálnu pomoc pri zamedzovaní nekontrolovaného vypúšťania exhalátov do ovzdušia z priestorov areálu Biotika a Fermas,
- revitalizácia verejného priestranstva na Partizánskej ulici, ktorý je hlavným prietahom obce od rímsko-katolíckeho kostola po celej dĺžke ulice ako aj na Selčianskej ulici (predzáhradky),
- rekonštrukcia oporného múru pod kostolom,
- úprava verejných priestranstiev chodníkov, potokov, vodných tokov ( Selčiansky potok, Rakovec),
- v cintoríne vybudovať lavičky a vysadiť ozdobné dreviny na okrajoch, kde neohrozia pomníky,
- zlepšiť informovanosť o plánovanom zbere odpadu nielen pravidelného, ale aj iného , napr. pri obchodoch a zastávkach autobusu,

## **6 Zámery a ciele rozvoja obce v prioritných oblastiach**

Na základe analýzy súčasného stavu obce a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre obec Selce nasledovný strategický cieľ:

*„Zabezpečiť, aby sa obec Selce rozvíjala tak, aby vytvárala imidž prosperujúcej a perspektívnej obce so zvyšujúcou sa kvalitou života jej obyvateľov v súlade s ochranou životného prostredia, pri zabezpečovaní kultúrneho, historického a prírodného dedičstva obce so zameraním na ďalší rozvoj cestovného ruchu.“*

Na dosiahnutie strategického cieľa budú potrebné globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví.

Globálne ciele rozvoja definujú strategický zámer za príslušnú prioritnú rozvojovú oblasť. Strategický zámer je následne rozpracovaný na jednotlivé ciele rozvoja, ktoré sú zabezpečované jednotlivými opatreniami.

**Technická infraštruktúra**

**Sociálna oblasť a zdravotníctvo**

**Školstvo a šport**

**Kultúra**

**Cestovný ruch a public relation**

**Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj**

**Životné prostredie**

### **6.1. Technická infraštruktúra**

#### **Strategický zámer:**

*Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality životného prostredia*

#### **Cieľ 6.1.1. Rozvoj dopravnej infraštruktúry**

##### **Opatrenia:**

- Rekonštrukcia miestnej komunikácie do materskej školy a cintorína
- Rekonštrukcia miestnej komunikácie do Čachova
- Rekonštrukcia prístupovej cestnej komunikácie a miestnych komunikácií a chodníkov v obci
- Rekonštrukcia miestnej komunikácie do Jelšín
- Rekonštrukcia miestnej komunikácie Ku strelnici
- Rekonštrukcia miestnej komunikácie k Družstevnej ulici
- Rekonštrukcia ďalších miestnych komunikácií
- Vybudovanie obchvatnej komunikácie od Nemiec do Čachova
- Zabezpečenie bezpečnosti na komunikáciách (napr. budovaním retardérov, nainštalovať radar)
- Vybudovanie obchvatu Seliec ( od Senice popred Dúbravu do Priechoda)
- Prepojiť obec s Nemcami
- Prepojiť obec turistickou cestou so Slovenskou Ľupčou
- Prepojiť Šachtičky – Čachovo - Donovaly
- Vybudovanie spevnenej plochy na „Brázdovie záhrade“ vedľa kultúrneho domu pre ambulantný predaj
- Rozšírenie verejného osvetlenia
- Vybudovať spevnené odstavné plochy v obci aj v Selčianskej doline

#### **Cieľ 6.1.2. Rozvoj občianskej infraštruktúry**

##### **Opatrenia:**

- Rozšírenie intravilánu obce vzhľadom na potenciálnu výstavbu IBV
- Vybudovanie sietí technickej infraštruktúry územnej sídelnej zóny Záhumnie I predĺženie Poľnej



## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

<p>ulice</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Vybudovať územnú sídelnú zónu Záhumnie II z Vyšovca a vybudovanie technickej infraštruktúry</li><li>• Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd v obci riešiť cez program ISPA európsky predvstupový fond) s napojením na ČOV B.Bystrica</li><li>• Výstavba splaškovej kanalizácie</li><li>• Výstavba dažďovej kanalizácie</li><li>• Úprava verejných plôch v historickej časti obce pri hornom obchode pri stĺpe Panny Márie v nadväznosti na okolitú parkovú zeleň a obchodného komplexu v budove hornej Jednoty</li><li>• Rekonštrukcia obchodného komplexu v budove hornej Jednoty</li><li>• Rekonštrukcia podporného múra pri kostole</li><li>• Výstavba odvodňovacích kanálov</li><li>• Zrealizovať regulácia miestnych potokov – Selčiansky potok a Rakovec</li><li>• Výstavba bezdrôtového rozhlasu</li><li>• Výstavba ČOV</li><li>• Rekonštrukcia obecného úradu exteriér</li><li>• Zabezpečenie vysokorychlostného internetu</li><li>• Rekonštrukcia interiérov obecného úradu</li><li>• Výsadba zelene popri miestnych komunikáciách</li><li>• Výsadba izolačnej zelene v okolí poľnohospodárskeho družstva</li><li>• Zriadenie verejného internetu</li><li>• Iluminácia historických objektov v obci</li><li>• Inštalácia informačných tabúl v obci</li><li>• Rekonštrukcia oplotenia cintorína, ochrana a údržba porastov v okolí cintorína</li><li>• Zabezpečiť osvetlenie cintorína</li><li>• Upraviť a skultúrniť okolie domu smútku</li><li>• Vybudovanie oddychovej zóny pre matky s deťmi za materskou školou</li><li>• Vybudovať tržnicu v obci</li><li>• Zabezpečiť častejšie dopravné spojenie z BB do obce a z obce do BB a najmä cez víkend</li></ul>
--

### **6.2. Sociálna oblasť a zdravotníctvo**

#### **Strategický zámer:**

*Dbat' na rozvoj širokej palety sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbat' o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.*

**Cieľ 6.2.1. Zabezpečiť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu**

#### **Opatrenia:**

- Vybudovať/zriadiť zariadenie poskytujúce sociálne služby (denný stacionár, prípadne týždenný)
- Vybudovať/zriadiť zariadenie poskytujúce sociálne služby – domov dôchodcov
- Vybudovanie domu sociálnych služieb (zdravotno-sociálny komplex so všetkými lekármi a lekárnou)
- Zabezpečiť rekonštrukciu zdravotníckeho zariadenia
- Zabezpečiť lepšie vybavenie strediska
- Výstavba nájomných bytov v obci

**Cieľ 6.2.2. Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb**

#### **Opatrenia:**

- Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o starých ľudí a dlhodobo chorých
- Zlepšiť úroveň poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie jej služieb o poskytovanie rehabilitačných cvičení
- Zabezpečiť častejšie ordinovanie detského lekára
- Zabezpečiť zvýšenie úrovne poskytovaných sociálnych služieb
- Zabezpečiť podporu služieb pre marginalizované skupiny a týrané ženy
- Zriadenie klubu dôchodcov
- Zabezpečenie stravovania pre dôchodcov a sociálne odkázaných
- Nadalej rozvíjať opatrovateľskú službu
- Založiť občianske združenie „Fond pre rozvoj obce Selce“ ( pre darovanie 2 %)

**6.3. Školstvo a šport**

**Strategický zámer:**

*Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia školy základnej a materskej. V športe zabezpečiť ponuku služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých obyvateľov obce. Podpora existujúcich športových podujatí ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.*

**Cieľ 6.3.1. Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry**

**Opatrenia:**

- Rekonštruovať budovu základnej školy
- Modernizácia vnútorného vybavenia základnej školy
- Rekonštruovať resp. vybudovať budovu materskej školy
- Modernizácia vnútorného vybavenia materskej školy
- Rekonštrukcia telocvične a jej modernizácia
- Modernizácia školskej kuchyne a jedálne
- Rekonštrukcia ihriska pri základnej škole

**Cieľ 6.3.2. Príprava a rozvoj kvalifikovaných ľudských zdrojov**

**Opatrenia:**

- Vytvárať podmienky pre účasť obyvateľov obce na ďalšom vzdelávaní a rekvalifikačných kurzoch na profesie požadované na modernom domácom a zahraničnom trhu práce
- Vzdelávanie v oblasti informačných technológií pre n-ročných
- Internetizácia obecnej knižnice

**Cieľ 6.3.3. Neustále skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu**

**Opatrenia:**

- Vybudovanie detského ihriska v priestoroch farského dvora
- Vybudovanie tenisových kurtov v obci
- Zriadiť prírodné zimné klzisko
- Vybudovanie multifunkčného športového areálu v obci
- Rekonštrukcia a dobudovanie športového areálu v Dubinách – skokanské mostíky
- Výstavba cykloturistických trás
- Výstavba kolkárne
- Vybudovanie golfového ihriska
- Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v obci
- Podpora organizácie športových podujatí regionálneho a vyššieho významu
- Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov
- Podpora talentovanej mládeže
- Spolupráca s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami pôsobiacimi v oblasti telesnej kultúry
- Vybudovanie kúpaliska
- Výstavba relaxačného centra s bazénom

#### **6.4. Kultúra**

##### **Strategický zámer:**

*Neustále pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných internými a externými subjektmi. Priebežná a tvorivá propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch.*

**Cieľ 6.4.1. Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na miestnej i regionálnej úrovni.**

##### **Opatrenia:**

- Rekonštrukcia kultúrneho domu a okolia pred kultúrnymi domom vrátane (vstup do KD, schody, vybudovanie bezbarierového prístupu)
- Rekonštrukcia interiérov domu kultúry ( javisko)
- Vybudovať prírodný amfiteáter na uskutočňovanie kultúrnych podujatí
- Zriadenie stálych expozícií z pôvodného štýlu života obyvateľov v obci (izbu ľudových tradícií)
- Budovanie remeselníckych dvorov
- Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí – Deň obce, Hody, ... a pod.
- Vybudovanie turistických a náučných trás pre žiakov, študentov, rodiny s deťmi, priemerných aj náročných klientov s využitím kultúrno-historického, folklórneho aj prírodného bohatstva
- Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií (folklórny tanec, hudba a spev, ľudové remeslá, ľudový odev a doplnky, pôvodné bývanie a hospodárenie) a ich maximálne využitie v cestovnom ruchu a agroturistike
- Podporovať detské folklórne súbory
- Podporovať spevácke a ľudové súbory
- Podporovať rozvoj divadiel
- Zabezpečiť rekonštrukciu oporného múru pod kostolom a skultúrniť priestor v okolí kostola v prepojení na plánovaný areál historického centra obce a parkovej zelene
- Zabezpečiť renováciu historického obrazu „Všetkých svätých“
- Zmodernizovať kino
- Zmodernizovať obecnú knižnicu s prístupom na internet a poskytovaním kopírovacích služieb

**Cieľ 6.4.2. Organizačné zabezpečenie**

##### **Opatrenia:**

- Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.
- Rozvíjať spoluprácu v kultúrnej oblasti (ale nielen v tejto) s obcami v Mikroregione Pod Panským dielom ako aj s inými obcami
- Nadviazať spoluprácu s vhodnými obcami v zahraničí

**Cieľ 6.4.3. Propagácia v oblasti kultúry**

##### **Opatrenia:**

- Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme
- Vybudovanie informačných panelov na múre pod obecným úradom
- Vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci, jej kultúrnom dedičstve a tradíciách
- Propagácia kultúry na internete prostredníctvom www stránky obce
- Spracovať tlačené propagačné materiály o Selciach

#### **6.5. Cestovný ruch**

**Strategický zámer:**

*Budovať dobré meno obce a snažiť sa dosiahnuť, aby sa stala strediskom cestovného ruchu (oblasť športu, kultúry a turistiky)*

**Cieľ 6.5.1. Účinná propagácia obce**

**Opatrenia:**

- Spracovať globálnu koncepciu propagácie obce v multimediálnej forme
- Spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi a zahraničnými cestovnými kancelárkami
- Spracovať stručnú informačnú brožúrku – skladačku o Selciach, zabezpečiť tlač pohľadníc o Selciach,
- Propagácia cestovného ruchu na stránkach [www.selce.sk](http://www.selce.sk), vylepšiť stránku s linkami na ďalšie inštitúcie a zariadenia a ďalšie užitočné adresy

**Cieľ 6.5.2. Rekreačno – relaxačné zázemie obce**

**Opatrenia:**

- Vybudovanie oddychových zón obce
- Vybudovanie sedačkovej lanovky z Čachova na Šachtičky na Španiu Dolinu
- Modernizácia a zvýšenie štandardu ubytovacieho zariadenia penzión Čachovo
- Rozšírenie infraštruktúry lyžiarskeho strediska
- Budovanie infraštruktúry pre cestovný ruch v obci
- Vybudovanie multifunkčného športového areálu v obci
- Zriadenie Internet Cafe
- Výstavba kúpaliska
- Rekonštrukcia a modernizácia turistickej ubytovne na ihrisku so zameraním na reštauračné, ubytovacie a zábavné služby
- Výstavba kolkárne
- Výstavba golfového ihriska
- Vybudovať prepojenie obce Selce s obcou Nemce cyklistickou trasou, korčuliarskou trasou k oddychovým areálom v obci Selce aj v obci Nemce
- Obnovenie historického námestia obce Selce ( pri hornom obchode) v prepojení na parkovú zeleň a obchodného komplexu v budove hornej Jednoty
- Podporovať rozvoj rekreačných a relaxačných aktivít vrátane nákupu technológie a techniky (turistické chodníky, rybárstvo, jazdectvo, cykloturistika, zimné, letné športy a pod.
- Podporovať rozvoj cykloturistických, jazdeckých a náučných chodníkov
- Zamerať sa na zlepšenie vzhľadu obce – verejných objektov a priestorov – za účelom zatraktívnenia prostredia pre obyvateľov a návštevníkov s akceptovaním architektonických, urbanistických a krajinárskych lokálnych a regionálnych daností a špecifik
- Rekonštrukcia skokanských mostíkov v Dubinách a dobudovanie športového areálu a prístupovej cesty
- Podporovať vznik reštauračných zariadení poskytujúcich jedlá typické pre túto oblasť

**Cieľ 6.5.3. Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu**

**Opatrenia:**

- Podporovať rozvoj rekreačných stredísk - Čachovo a Šachtičky
- Podporovať rozvoj cestovného ruchu v oblasti Selčianskeho diela a jeho okolia
- Podporovať rozvoj agroturistiky a budovanie individuálnych rekreačných zariadení
- Podporovať rozvoj vidieckej turistiky, agroturistiky a lesoturistiky (rekonštrukcia hospodárskych budov a dvorov na predmetný účel, modernizácia a prestavba už existujúcich zariadení, výstavba nových zariadení)
- Výstavba relaxačného centra s bazénom a doplnkovými službami
- Vybudovať atrakcie, ktoré prilákajú turistov: „opičia dráha“, zimný tobogan, oddychové rodinné zóny, korčuliarske trate a pod.
- Vybudovať spevnené parkovacie plochy v Čachove ako aj v obci
- Podporovať rozvoj ubytovacích kapacít na súkromí
- Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcou
- Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EU

**6.6. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj**

**Strategický zámer:**

Zamerať sa na zlepšenie podmienok pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a kvality služieb pre obyvateľov obce. Podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí.

**Cieľ 6.6.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce**

**Opatrenia:**

- Spracovať stratégiu podpory podnikania a zvýšenia informovanosti o možnostiach podpory zo strany obce, VÚC, štátu a EÚ
- Vymedziť prenajímateľné obecné priestory pre potrebné služby a remeselné dielne
- Vypracovať postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel v obci
- Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem
- Rekonštrukcia existujúcej zastaralej zóny poľnohospodárskeho družstva, s dôrazom na ekologizáciu a efektívnosť rastlinnej a živočíšnej výroby
- Zakladanie malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce
- Výstavba relaxačného centra s bazénom
- Zriadenie Internet Cafe
- Výstavba kúpaliska
- Realizácia systému poznávacích, športových a kultúrnych pobytov
- Výstavba kolkárne
- Výstavba golfového ihriska
- Výstavba multifunkčného športového areálu s príslušenstvom
- podporovať zlepšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva

**Cieľ 6.6.2 Podpora tradičných odvetví priemyslu**

**Opatrenia:**

- Podpora výrobných a podnikateľských subjektov, ktoré využívajú surovinové zdroje regiónu
- Podporovať rozvoj tých odvetví priemyslu, pre ktorých rozvoj sú v okolí obce vytvorené ideálne podmienky
- Podporovať zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok – poľnohospodárskeho družstva

**6.7. Životné prostredie**

**Strategický zámer:**

*Zachovať existujúci dobrý stav životného prostredia a snažiť sa zvyšovať jeho kvalitu, uskutočňovať osvetu, výchovu a informovanosť o stave životného prostredia.*

**Cieľ 6.7.1 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom**

**Opatrenia:**

- Na základe prijatých koncepcií zabezpečiť trvalé znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov, nebezpečných odpadov
- Zabezpečovať separáciu komunálneho odpadu v celej obci
- Zabezpečiť likvidáciu čiernych skládok v obci
- Zabezpečiť výstavbu obecného kompostoviska

**Cieľ 6.7.2. Informovanosť a poradenstvo**

**Opatrenie:**

- Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti životného prostredia. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.

**Cieľ 6.7.3. Ochrana a racionálne využívanie vôd**

**Opatrenia:**

- Zabezpečiť budovanie kanalizačnej siete, ČOV, znižovať množstvo znečisťujúcich látok vo vypúšťaných odpadových vodách na limitovanú úroveň
- Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach
- Zamedziť možnostiam znečistenia povrchových vôd tunajším poľnohospodárskym družstvom
- Regulácia miestnych potokov – Selčiansky potok a Rakovec

**Cieľ 6.7.4. Ochrana ovzdušia**

**Opatrenia:**

- Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti

## **7 Zabezpečenie Programu hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce**

### **7.1 FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PHSKR**

Po schválení PHSKR nastáva vlastná realizácia PHSKR, jeho opatrení a aktivít. Jednou z najrozhodujúcejších otázok pre realizáciu navrhnutého programu rozvoja obce je schopnosť obce zabezpečiť financovanie aktivít zameraných na dosiahnutie zámeru - rozvoja obce. Jednotlivé projektové zámery obce budú uskutočňované na základe rozhodnutí obecného zastupiteľstva a podľa finančných možností. Potenciálne zdroje na realizáciu programu sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- bankové úvery,
- finančné zdroje obce z podnikateľskej činnosti,
- zdroje štátneho rozpočtu, štátnych fondov a Banskobystrického samosprávneho kraja,
- financie z národných projektov
- prostriedky z fondov Európskej únie,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...)
- Svetová banka,
- granty od národných alebo medzinárodných organizácií,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, a pod.

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na spoločensko - ekonomických podmienkach.

Dôležitým doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja môžu byť prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie. Možnosť získať verejné finančné zdroje z rozpočtu Európskej únie a národného rozpočtu Slovenskej republiky je často previazaná na schopnosť obce spolufinancovať rozvojové projekty z vlastných zdrojov, prípadne zo zdrojov súkromných investorov. Prehľadné usporiadanie rozvojových zámerov umožní obci orientovať sa v škále dostupných podporných zdrojov, ako aj podmienok sprevádzajúcich získanie týchto zdrojov.

Národný strategický referenčný rámec (NSRR) je základným strategickým dokumentom Slovenskej republiky pre využívanie fondov Európskej únie v rokoch 2007 – 2013. Stanovuje národné priority, ktoré budú spolufinancované zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v budúcom programovom období v nadväznosti na Strategické usmernenia Spoločenstva, ktoré definujú rámec pre intervencie fondov na európskej úrovni.

Obsahom Národného strategického referenčného rámca je analýza súčasnej situácie Slovenskej republiky, vízia a stratégia hospodárskeho a sociálneho rozvoja Slovenska vrátane priorít NSRR, členenie stratégie na operačné programy a financovanie NSRR.

Slovenská republika vstúpila do Európskej únie ako krajina, ktorej hrubý domáci produkt na obyvateľa, meraný v parite kúpnej sily, dosahoval len 48 % priemeru vtedajších 15 členských krajín. Strategický cieľ vytýčený na skrátené programové obdobie 2004 - 2006 (dosiahnuť úroveň 54 % priemeru EÚ) možno označiť ako začiatok riadeného procesu konvergencie Slovenskej republiky k úrovni dosahovanej v Európskej únii.

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

Strategický cieľ na roky 2007 – 2013 formulovaný ako: „*Výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky a zamestnanosť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja*“ predstavuje nielen pokračovanie trendu približovania sa úrovni EÚ-15 z hľadiska ekonomickej výkonnosti, ale jeho naplnenie predpokladá uskutočnenie kvalitatívnych a štrukturálnych zmien potrebných na zvýšenie konkurencieschopnosti Slovenska a jeho regiónov, a tiež zvýšenie kvality života občanov Slovenskej republiky.

Na základe východísk stratégie a v nadväznosti na vytýčený cieľ Slovenskej republiky je stratégia NSRR postavená na troch strategických prioritách a ich troch cieľoch, ktoré sa bude snažiť prostredníctvom financovania projektov v programovom období 2007 – 2013 naplniť.

<b>Strategická priorita</b>	<b>Cieľ strategickkej priority</b>
<b>1. Infraštruktúra a regionálna dostupnosť</b>	Zvýšenie hustoty vybavenia regiónov infraštruktúrou a zvýšenie efektívnosti s ňou súvisiacich verejných služieb
<b>2. Vedomostná spoločnosť</b>	Rozvoj zdrojov trvalo udržateľného ekonomického rastu a zvyšovanie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb.
<b>3. Ľudské zdroje</b>	Zvýšenie zamestnanosti, rast kvality pracovnej sily pre potreby vedomostnej spoločnosti a zvýšenie sociálnej inklúzie rizikových skupín

Zdroj: [www.euroinfo.gov.sk](http://www.euroinfo.gov.sk)

Implementácia stratégie a priorít NSRR je navrhnutá prostredníctvom 11 operačných programov v rámci jednotlivých cieľov kohéznej politiky EÚ.

<b>Operačný program</b>	<b>Špecifická priorita NSSR</b>	<b>Fond</b>	<b>Príspevok ES na operačný program (v eurách)</b>	<b>Riadiaci orgán</b>
<b>Regionálny OP</b>	Regionálna infraštruktúra	ERDF	1 445 000 000	MVRR SR
<b>Životné prostredie</b>	Environmentálna infraštruktúra a ochrana životného prostredia	ERDF KF	1 800 000 000	MŽP SR
<b>Doprava</b>	Dopravná infraštruktúra a verejná osobná doprava	ERDF	3 206 904 595	MDPT SR
<b>Informatizácia spoločnosti</b>	Informatizácia spoločnosti	ERDF	993 095 405	MŠ SR
<b>Výskum a vývoj</b>	Výskum a vývoj a infraštruktúra vysokých škôl	ERDF	1 209 415 373	MŠ SR
<b>Konkurencieschopnosť a hospodársky rast</b>	Podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií	ERDF	772 000 000	MH SR
<b>Zdravotníctvo</b>	Modernizácia zdravotníctva	ERDF	250 000 000	MZ SR
<b>Vzdelávanie</b>	Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť	ESF	617 801 578	MŠ SR



## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

<b>Zamestnanosť a sociálna inklúzia</b>	Podpora rastu zamestnanosti a sociálnej inklúzie	ERDF	881 801 578	MPSVR SR
<b>Bratislavský kraj</b>	Infraštruktúra, inovácie a informatizácia	ERDF	87 000 000	MVRR SR
<b>Technická pomoc</b>			97 601 421	MVRR SR
<b>VŠETKY FONDY NSRR SPOLU (v eurách)</b>			<b>11 360 619 950</b>	
<b>ERDF spolu</b>			5 962 278 231	
<b>KF spolu</b>			3 898 738 563	
<b>ESF spolu</b>			1 499 603 156	

Zdroj: [www.euroinfo.gov.sk](http://www.euroinfo.gov.sk)

**Horizontálne priority** sú svojím charakterom a vplyvmi prierezovými témami všetkých priorít a budú rešpektované pri každom projekte/skupine projektov operačných programov, bez ohľadu na podporovanú tému alebo územie:

<b>Horizontálna priorita</b>	<b>Cieľ horizontálnej priority</b>
A. marginalizované rómske komunity	Zvýšenie zamestnanosti a vzdelanostnej úrovne MRK a zlepšenie ich životných podmienok
B. rovnosť príležitostí	Zabezpečiť rovnosť príležitostí pre všetkých a predchádzanie všetkým formám diskriminácie
C. trvalo udržateľný rozvoj	Zabezpečenie environmentálnej, ekonomickej a sociálnej udržateľnosti ekonomického rastu
D. informačná spoločnosť	Rozvoj inkluzívnej informačnej spoločnosti

Zdroj: [www.euroinfo.gov.sk](http://www.euroinfo.gov.sk)

V súlade s nariadeniami EÚ k štrukturálnym fondom schválila vláda Slovenskej republiky 6. decembra 2006 návrh Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky na roky 2007 – 2013.

Oficiálne bol tento strategický dokument predložený Európskej komisii 21. decembra 2006.

V súčasnosti už prebiehajú negociačné rokovania Slovenskej republiky so zástupcami EK o NSRR a o operačných programoch podľa harmonogramu rokovaní EK.

Štruktúra NSRR a operačných programov sa v nadväznosti na rokovania s EK môže upravovať zapracovaním vznesených pripomienok.

## **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013**

Po ukončení rokovaní EK vydá rozhodnutie o schválení NSRR, operačných programov a ich finančných alokáciách.

Po schválení operačných programov Európskou komisiou riadiace orgány vypracujú harmonogramy výziev a predpokladá sa, že prvé výzvy na predkladanie budú vyhlásené v druhej polovici roka 2007.

### **7.2 MONITOROVANIE**

Preto, aby boli jednotlivé projektové zámery programového dokumentu obce realizované v súlade s princípmi efektívnosti a účinnosti vynakladania finančných prostriedkov je potrebné, aby sa na úrovni obce zriadila koordinačná komisia, ktorej úlohou bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať, v prípade potreby, zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie globálneho cieľa obce.

### **Dokumenty**

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov v úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Plánu hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce na roky 2007 - 2013 nasledovné strategické dokumenty:

- Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja
- Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010
- Lisabonskej stratégie a Stratégie rozvoja konkurencie schopnosti Slovenska do roku 2010
- Program hospodárskeho, sociálneho, ekonomického rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja.
- Územný plán obce Selce

## **Záver**

Vytvorenie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce nie je ukončením procesu smerujúceho k rozvoju obce. Program je len základným východiskom a nadväzuje na realizáciu fázy podliehajúca pravidelnému monitorovaniu a vyhodnocovaniu. Úlohou obce je zabezpečiť efektívne a účinné financovanie aktivít, ktoré povedú k naplneniu definovaných cieľov vyváženého rozvoja lokality.

Program prináša pohľad na zdroje obce, ktoré je možné využiť pre ďalší rozvoj. Charakterizuje obec, jej víziu, prioritné rozvojové oblasti obce, analýzu týchto oblastí, zmýšľanie obyvateľov obce a strategické zámery a ciele ako aj opatrenia na splnenie týchto cieľov.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Selce nie uzavretý dokument. Je to dokument živý, prístupný a adaptabilný na meniace sa podmienky. Prináša však určitú stabilitu pre ďalšie smerovanie obce v najbližších rokoch. V pravidelných intervaloch budú na obecné zastupiteľstvo predkladané informatívne správy o napĺňaní cieľov rozvojového strategického dokumentu obce.

***Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Selce bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:***

**Zdroje informácií:**

1. Zákon č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov
2. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov
3. Územný plán obce Selce, r.1998
4. Územný plán VÚC BB – Zmeny a doplnky, r. 2007
5. PSEKR BBSK 2007 – 2013
6. Diverzifikačná politika BBSK
7. Národný strategický referenčný rámec z decembra 2006
8. [www.selce.sk](http://www.selce.sk)
9. interné materiály obce Selce
10. Mlíchová, M., Mlích, Š.: Selce 780. výročie prvej písomnej zmienky o obci. Vydal Obecný úrad Selce, júl 2002
11. 775.výr.vzniku obce Selce, Vydal OÚ Selce, r. 1997
12. [www.vucbb.sk](http://www.vucbb.sk)
13. [www.sopsr.sk/natura](http://www.sopsr.sk/natura)
14. Vekové zloženie Banskobystrického kraja 2000 - 2005, Štatistický úrad SR, Krajská správa B.Bystrica
15. Stav a pohyb obyvateľstva Banskobystrického kraja 2000 – 2005, Štatistický úrad SR, Krajská správa B.Bystrica
16. Sčítanie obyvateľov , domov a bytov 2001, Banskobystrický kraj, Štatistický úrad SR, Krajská správa B.Bystrica
17. [www.sachticka.sk](http://www.sachticka.sk)
18. [www.chatacachovo.sk](http://www.chatacachovo.sk)
19. [www.quattrobb.sk/chata-kontakty.html](http://www.quattrobb.sk/chata-kontakty.html)
20. Konceptia cestovného ruchu BBSK na roky 2007 – 2013
21. [www.statistics.sk](http://www.statistics.sk)
22. [www.euroinfo.gov.sk](http://www.euroinfo.gov.sk)
23. [www.strukturalnefondy.sk](http://www.strukturalnefondy.sk)
24. [www.build.gov.sk](http://www.build.gov.sk)
25. [www.economy.gov.sk](http://www.economy.gov.sk)